DISCLAIMER: The translated judgements in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

અહેવાલપાત્ર

ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતમાં

સિવિલ ઓરીજીનલ જ્યુરીસ્ડીક્શન

૨૦૧૯ ની રીટ પીટીશન (સિવિલ) નં.૧૫૨૫

ગંભીરદાન કે ગઢવી ..... અરજદાર (એસ)

વિ

ગુજરાત રાજ્ય અને બીજા ..... સામાવાળા (એસ)

ચુકાદો

એમ. આર. શાહ ન્યાયમૂર્તિ

૧. ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળની આ રીટ અરજી દ્વારા અરજદારે સામાવાળા નંબર ૨–સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી (ત્યારબાદ "એસ. પી. યુનિવર્સિટી" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકને પડકારતી અધિકાર પૃચ્છાની રીટ માટે વિનંતી કરી છે અને સામાવાળા નંબર ૧–ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા પસાર કરાયેલ

નં.જીએચ/એસએચ/૭૬/એસપીવાય/૧૨૨૦૧૦/૨૬૨૬ કે. એચ.–૨ ધરાવતી તારીખ ૨૯/૦૮/૨૦૧૯ ના જાહેરનામાને રદ કરવાની વિનંતી કરી છે, જેમાં સામાવાળા નંબર ૪ ને એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે. અરજદારે અન્ય કોઈ યોગ્ય રીટ, નિર્દેશ અને આદેશ માટે પણ અરજી કરી છે, જેમાં જવાબદાર અધિકારીને સામાવાળા નંબર ૪ પાસેથી પગાર સુધી મર્યાદિત ન હોય તેવા તમામ પરિણામી લાભોની વસૂલાત કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે, જે પૂર્વલક્ષી અસર સાથે, જે તેમને એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકેની તેમની ગેરકાયદેસર નિમણૂકને કારણે આપવામાં આવ્યા છે.

૨. અરજદાર વતી એવો કેસ છે કે યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન (ત્યારબાદ "યુ.જી.સી". તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) એ યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષકો અને અન્ય શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની નિમણૂક માટે લઘુતમ લાયકાત અને ઉચ્ચ શિક્ષણમાં ધોરણોની જાળવણી માટેના પગલાં, ૨૦૧૦ (ત્યારબાદ "યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) પર યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ બનાવ્યા હતા, જે અન્ય બાબતોની સાથે, રેગ્યુલેશન ૭.૩.૦ માં સૂચવે છે કે વ્યક્તિ પાસે યુનિવર્સિટી સિસ્ટમમાં પ્રોફેસર તરીકે દસ વર્ષનો શિક્ષણ કાર્યનો અનુભવ હોવો જોઈએ. તેમાં વીઝીટર/ચાન્સેલરનો નોમિની, યુ.જી.સી. ના

અધ્યક્ષનો નોમિની, યુનિવર્સિટીની સિન્ડિકેટ/એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલનો નોમિની ધરાવતી તપાસ સમિતીની રચના કરવાની પણ જોગવાઈ છે, કે તપાસ સમિતીએ યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક માટે યોગ્ય ઉમેદવારોના નામની ભલામણ કરવી પડશે.

૨.૧ કે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ પછી યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ દ્વારા થોડા ફેરફારો સાથે બદલવામાં આવ્યા છે જેનો અહીં નીચે ઉલ્લેખ કરવામાં આવશે.

૨.૨ અરજદાર વતી વધુ એક કેસ એવો છે કે કેન્દ્રીય માનવ સંસાધન વિકાસ મંત્રાલયે છઠ્ઠા કેન્દ્રીય પગાર પંચ (ત્યારબાદ "યોજના" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ને અનુસરીને યુનિવર્સિટીઓમાં શિક્ષકો અને સમકક્ષ કેડરના પગારમાં સુધારાની યોજના નક્કી કરી છે. આ યોજના વાઇસ ચાન્સેલરને દર મહિને રૂ. ૫૦૦૦/– ના ખાસ ભથ્થાની સાથે રૂ.૭૫,૦૦૦/– નો ફીક્સ પે પ્રદાન કરે છે. ઉપરોક્ત યોજનાના પરિચ્છેદ ૮(પી)(વી) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે તે રાજ્ય વિધાનસભાના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ આવતી યુનિવર્સિટીઓ, કોલેજો અને અન્ય ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં લાગુ કરવામાં આવે છે, જો રાજ્ય સરકારો કેટલીક શરતો સાથે આ યોજનાને અપનાવવા અને અમલમાં મૂકવા ઈચ્છે તો, અન્ય બાબતોની સાથે, જાળવણી ખર્ચના ૮૦ ટકા સુધી કેન્દ્ર સરકાર તરફથી નાણાકીય સહાય અને બાકીના ૨૦ ટકા રાજ્ય

સરકાર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવશે. યોજનાના અમલીકરણ માટે કેન્દ્રીય સહાયની ચુકવણી એ શરતને આધિન હતી કે યુ.જી.સી. દ્વારા નિયમો અને અન્ય માર્ગદર્શિકાઓ દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવેલી તમામ શરતો સાથે પગાર ધોરણમાં સુધારાની સમગ્ર યોજનાનો અમલ રાજ્ય સરકારો અને તેના હેઠળની યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા કોઈપણ ફેરફાર વિના કરવામાં આવશે. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, ગુજરાત રાજ્યએ આ યોજનાને અપનાવતા તારીખ ૧૧/૧૧/૨૦૦૯ નો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો. આ યોજના અપનાવવામાં આવી હોવાથી, યુ.જી.સી. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા તમામ રેગ્યુલેશન્સ ગુજરાત રાજ્ય માટે બંધનકર્તા છે, જેમાં સામાવાળા – એસ. પી. યુનિવર્સિટીનો સમાવેશ થાય છે. રાજ્ય સરકાર તેમજ એસ. પી. યુનિવર્સિટી દ્વારા આ યોજનાને અપનાવ્યા પછી, આ યુનિવર્સિટી આ યોજના હેઠળ કેન્દ્રીય નાણાકીય સહાય મેળવે છે અને યુ.જી.સી. અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૧૨ (બી) મુજબ કેન્દ્રીય નાણાકીય સહાય મેળવનારી રાજ્ય યુનિવર્સિટીઓની યાદીમાં તેનો સમાવેશ થાય છે. અરજદાર વતી કેસ છે કે આ યોજના અપનાવવામાં આવેલ હોવાથી, યુ.જી.સી. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા તમામ રેગ્યુલેશન્સ એસ. પી. યુનિવર્સિટી સહિત ગુજરાત રાજ્ય માટે બંધનકર્તા છે.

૨.૩ યુ.જી.સી. એ ગુજરાત રાજ્યમાં વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂકના સંદર્ભમાં યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ નું પાલન કરવા માટે ગુજરાતના

રાજ્યપાલને તારીખ ૧૧/૦૮/૨૦૧૪ ના રોજ પત્રવ્યવહાર કર્યો હતો. તે મહામહિમ–ગુજરાતના રાજ્યપાલે ગુજરાત સરકારને વાઈસ ચાન્સેલરની નિમણૂકના સંદર્ભમાં યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ નું પાલન કરવા માટે તારીખ ૩૦/૦૮/૨૦૧૪ ના રોજ પત્રવ્યવહાર કર્યો હતો. આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે ગુજરાતના રાજ્યપાલ એસ. પી. યુનિવર્સિટી સહિત રાજ્યની તમામ યુનિવર્સિટીઓના હોદ્દાની રૂએ ચાન્સેલર છે.

૨.૪ અરજદાર વતી એવો કેસ છે કે જેમાં યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ ના રેગ્યુલેશન ૭.૩.૦ ની અવગણના કરીને, સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૧૯૫૫ (ત્યારબાદ "એસ. પી. યુ. અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૧૦(૨)(બી) હેઠળ તા.૨૯/૦૭/૨૦૧૬ ના રોજ એક તપાસ સમિતીની રચના કરવામાં આવી હતી, જેમાં યુ.જી.સી. ના અધ્યક્ષનું કોઈ નામાંકન કરવામાં આવેલ ન હતું. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, કલમ ૧૦(૨)(બી) મુજબ પણ, તપાસ સમિતી પાસે માત્ર યોગ્ય ઉમેદવારોની પેનલની ભલામણ કરવાનો અધિકાર છે. તપાસ સમિતીએ, સદર કેસમાં, તેના અધિકારક્ષેત્રની બહાર જઈને યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ માં નક્કી કરેલ યોગ્યતા માપદંડોને હળવા કરીને વાઈસ ચાન્સેલર પદ માટે તેના પોતાના પાત્રતા માપદંડ સૂચવ્યા હતા. તે સામાવાળઆ નંબર ૨ એ

તપાસ સમિતી દ્વારા નિર્ધારિત ઉપરોક્ત પાત્રતા માપદંડનો ઉલ્લેખ કરીને વાઇસ ચાન્સેલરના પદ માટે અરજીઓ મંગાવતી જાહેરાત બહાર પાડી હતી. ત્યારબાદ રાજ્યએ સામાવાળા નંબર ૪ ને તેમના ત્રણ વર્ષના પ્રથમ કાર્યકાળ માટે એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિયુક્ત કરવા માટે એક જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર સામાવાળા નંબર ૪ પાસે દસ વર્ષના સમયગાળા માટે પ્રોફેસર તરીકે શિક્ષણ કાર્યનો અનુભવ નહોતો, જે યુજીસી રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ મુજબ ફરજિયાત છે. અહીં તે સામાવાળા નંબર ૪ ને તા.૦૮/૦૩/૨૦૦૮ થી પ્રોફેસરના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર સામાવાળા નંબર ૪ પાસે પાત્રતાનો અભાવ હોવા છતાં, તેમની નિમણૂક રૂ.૭૫,૦૦૦/– ના નિયત પગાર પર વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે કરવામાં આવી હતી, જે સુધારેલી યોજના–પરિશિષ્ટ I તારીખ ૩૧/૦૮/૨૦૦૮ મુજબ છે.

૨.૫ અરજદારે ૨૦૧૭ ની સ્પેશીયલ સિવીલ એપ્લીકેશન (એસ. સી. એ.) ૧૮૯૨૨ ઓફ ૨૦૧૭ દાખલ કરીને હાઈકોર્ટ સમક્ષ સામાવાળા નંબર ૪ ની ઉપરોક્ત નિમણૂકને પડકારી હતી. તા.૦૫/૦૭/૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે અવલોકન કરીને અને એવું કહીને ઉપરોક્ત એસસીએ ને ફગાવી દીધી હતી કે યુજીસી રેગ્યુલેશન્સ ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા અપનાવવામાં આવ્યા નથી અને તેથી

સામાવાળા યુનિવર્સિટી ને બંધનકર્તા નથી. એસ. સી. એ. ને નામંજૂર કરતી વખતે અને યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર પદ પર સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકને જાળવી રાખતી વખતે, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે એસ. પી. યુ. અધિનિયમની કલમ ૧૦ નો ઉલ્લેખ કર્યો હતો, જે વાઇસ ચાન્સેલર પદ પર નિમણૂક માટે કોઈપણ લાયકાત પૂરી પાડતી નથી. ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે અવલોકન કર્યું હતું કે આવી સ્થિતિ વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક માટે વ્યક્તિઓની પસંદગીની બાબતમાં ઘણી મનસ્વીતા માટે અવકાશ રાખશે. ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે અવલોકન કર્યું હતું કે યુ.જી.સી. ના નિયમો ચોક્કસ લાયકાતો માટે જોગવાઈ કરે છે તે સાચું હોવા છતાં, જ્યાં સુધી રાજ્યના કાયદામાં યોગ્ય રીતે સુધારો કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે બંધનકર્તા નથી. ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે યુ.જી.સી. દ્વારા ગુજરાતના રાજ્યપાલને સંબોધવામાં આવેલા તારીખ ૧૧/૦૮/૨૦૧૪ ના પત્રવ્યવહારની પણ નોંધ લીધી હતી. ઉપરોક્ત પત્રવ્યવહાર દ્વારા રાજ્યમાં વાઇસ ચાન્સેલર ની તમામ નિમણૂકો યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ માં નિર્ધારિત જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત રેગ્યુલેશન્સ, અન્ય બાબતોની સાથે, રેગ્યુલેશન ૭.૩.૦ માં વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે લઘુતમ લાયકાતની જોગવાઈ કરે છે. ઉચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે ચાન્સેલરના અગ્ર સચિવે ગુજરાત સરકારના અગ્ર સચિવને એક તા.૩૦/૦૮/૨૦૧૪ નો પત્રવ્યવહાર કરેલ હતો, જેમાં

તેમને ઉપરોક્ત મહત્વપૂર્ણ પત્રવ્યવહારની નોંધ લેવા અને સરકારી સ્તરે જરૂરી પગલાં લેવા વિનંતી કરી હતી, પરંતુ રાજ્ય દ્વારા તેની અવગણના કરવામાં આવી હતી અને તે મુજબ કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા ન હતા. તેથી, ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે હવે સમય આવી ગયો છે કે ગુજરાત રાજ્ય યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સને અપનાવે અને રાજ્યના કાયદામાં યોગ્ય રીતે સુધારો કરે જેથી કોઈ પણ હેરફેર, મનસ્વીતા, સગાવાદ અને પક્ષપાત માટે કોઈ જગ્યા ન રહે. આ તબક્કે એ નોંધવું જરૂરી છે કે હાઈકોર્ટ દ્વારા પેરા ૨૪ માં ઉપરોક્ત અવલોકનો કરવામાં આવ્યા હોવા છતાં, રાજ્ય સરકાર દ્વારા યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સને અપનાવવા અને રાજ્યના કાયદામાં યોગ્ય રીતે સુધારો કરવા માટે આગળ કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા નથી.

૨.૬ હાઈકોર્ટ દ્વારા એસ. સી. એ. ૧૮૯૨૨/૨૦૧૭ ને નામંજૂર કરીને, એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર પદ પર સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકને સમર્થન આપતા ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ અનુભવતા, અરજદારે એસ.એલ.પી.(સી) નં.૨૧૭૯૨/૨૦૧૮ આ અદાલત સમક્ષ સ્પેશીયલ લીવ પિટીશન (એસ.એલ.પી.) દાખલ કરી હતી. ઉપરોક્ત એસએલપી તા.૩૦/૦૭/૨૦૧૯ ના રોજ અંતિમ સુનાવણી માટે આ અદાલત સમક્ષ આવી હતી. જો કે, ઉપરોક્ત એસએલપીની સુનાવણી થઈ ત્યાં સુધીમાં,

સામાવાળા નંબર ૪ ના પ્રથમ કાર્યકાળમાં માત્ર એક મહિનો બાકી રહ્યો હતો, તેથી, આ અદાલતે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકમાં દખલ કરી ન હતી અને તા.૩૦/૦૭/૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા તેનો નિકાલ કર્યો હતો; જો કે, આ અદાલતે ખાસ અવલોકન કર્યું હતું કે કાયદાના તમામ પ્રશ્નો ખુલ્લા છે.

૨.૭ તે પછી તા.૧૨/૦૬/૨૦૧૯ ની જાહેરાત પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી, જેમાં સામાવાળા નંબર ૨–એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર પદ માટે અરજીઓ આમંત્રિત કરવામાં આવી હતી. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર ફરીથી યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સ અનુસાર તપાસ સમિતીની રચના કરવામાં આવી ન હતી. ઉપરોક્ત જાહેરાતમાં અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર તપાસ સમિતીએ સામાવાળા નંબર ૪ ને અનુરૂપ પાત્રતાના માપદંડને વધુ હળવા કર્યા છે, ત્યાં સુધી તે જણાવે છે કે જે વ્યક્તિઓ એક કાર્યકાળ માટે વાઇસ ચાન્સેલર રહેલ છે તેઓ પાત્ર છે. ત્યારબાદ સામાવાળા નંબર ૪ ને ફરીથી તા.૨૯/૦૮/૨૦૧૯ ના નોટીફીકેશનથી વધુ ત્રણ વર્ષની મુદત માટે એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી છે. અરજદાર વતી એવો કેસ છે કે સામાવાળા નંબર ૪ ની એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક કરવાનું વાદગ્રસ્ત નોટીફીકેશન સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર છે અને યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ અને યુ.જી.સી.

રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ નું ઉલ્લંઘન છે. તેથી, એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકને પડકારતી વર્તમાન અધિકાર–પૃચ્છા ની રીટ કરવામાં આવી છે.

૨.૮ અરજદાર વતી એવો કેસ છે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં.૧૮૯૨૨/૨૦૧૭ માં પસાર કરાયેલા હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના અગાઉના નિર્ણય અરજદારના માર્ગમાં આવી શકે છે જો ફરીથી અરજદાર ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ રીટ પિટિશન દાખલ કરીને હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કરે છે. આનું કારણ એ છે કે અરજદારે એસ.સી.એ. નં.૧૮૯૨૨/૨૦૧૭ માં પસાર કરાયેલા હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયનો સામનો કરવો પડશે, જેને આ કોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હોવા છતાં, એસ.સી.એ. નં.૧૮૯૨૨/૨૦૧૭ માં હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પસાર કરેલા ચુકાદા અને આદેશની કાયદેસરતા અને/અથવા ચોકસાઈને ધ્યાનમાં લીધા વિના તેનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. આનું કારણ એ હતું કે જ્યારે આ મામલાની સુનાવણી થઈ ત્યાં સુધીમાં સામાવાળા નંબર ૪ ની માત્ર એક મહિનાની સેવા બાકી હતી અને એસ. એલ. પી. નો નિકાલ કરતી વખતે, આ અદાલત દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે કાયદાના તમામ પ્રશ્નો ખુલ્લા રાખવામાં આવ્યા છે. આથી, અરજદારે ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ આ રીટ પિટિશનને પસંદ કરી છે. તેથી, વિનંતી કરવામાં આવે છે કે વર્તમાન રીટ પિટિશનને

ધ્યાનમાં લેવામાં આવે અને કેસની ઉપરોક્ત હકીકતો અને સંજોગોમાં ગુણદોષ પર વિચાર કરવામાં આવે.

૩. અરજદાર વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી આઈ. એચ. સૈયદે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર છે અને યુ.જી.સી. દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી વૈધાનિક માર્ગદર્શિકાની વિરુદ્ધ છે.

૩.૧ તે તકરાર કરવામાં આવેલ છે કે વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક યુ.જી.સી. ની માર્ગદર્શિકા અનુસાર કાયદેસર રીતે થયેલ ન હોય તેવી તપાસ સમિતી દ્વારા કરવામાં આવેલ છે.

૩.૨ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સૈયદ દ્વારા રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે તેમની વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે પ્રથમ નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, તે સમયે તેઓ યુ.જી.સી. ની માર્ગદર્શિકા અનુસાર જરૂરી પાત્રતા માપદંડ તેમજ તપાસ સમિતી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા પાત્રતા માપદંડને પણ પૂર્ણ કરી રહ્યા ન હતા. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સંબંધિત સમયે જ્યારે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, ત્યારે તેમની પાસે પ્રોફેસર તરીકે દસ

વર્ષનો અનુભવ નહોતો, જે યુ.જી.સી. ની માર્ગદર્શિકા તેમજ તપાસ સમિતી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા યોગ્યતા માપદંડ મુજબ ફરજિયાતપણે જરૂરી હતો.

૩.૩ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સૈયદે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે વર્તમાન કેસમાં રચાયેલી તપાસ સમિતી કાયદેસર અને માન્ય નથી. એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે યુ.જી.સી. ની માર્ગદર્શિકા અનુસાર જે રાજ્ય અને યુનિવર્સિટીઓ બંધાયેલા હતા, તપાસ સમિતીના સભ્યોમાંથી એક યુ.જી.સી. ના અધ્યક્ષ અને/અથવા તેમના નામાંકિત હોવા જોઈએ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વર્તમાન કેસમાં રચાયેલી તપાસ સમિતીમાં યુ.જી.સી. ના અધ્યક્ષ અને/અથવા તેમના નામાંકિતનો સમાવેશ થતો નથી. તેથી, આવી ગેરકાયદેસર તપાસ સમિતી દ્વારા સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર અને કાયદાકીય જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ છે અને તેથી, તેને રદ કરવાની જરૂર છે અને અધિકારપુચ્છાની રીટ જારી કરીને તેને અલગ રાખવાની જરૂર છે.

૩.૪ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સૈયદ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે વર્તમાન કેસમાં તપાસ સમિતી એ વાઇસ ચાન્સેલર પદ માટે પણ યોગ્યતા માપદંડ સૂચવ્યા છે. એસ.પી.યુ. કાયદો

વાઇસ ચાન્સેલરના પદ માટે કોઈ યોગ્યતા માપદંડ પ્રદાન કરતો નથી અને/અથવા સૂચવતો નથી, જે યુનિવર્સિટીની બાબતમાં ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ અને પ્રતિષ્ઠિત પદ છે. ચુકાદાના ફકરા ૨૪ માં મુકદ્દમાના અગાઉના રાઉન્ડમાં હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પણ યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ ની સમકક્ષ વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે લઘુતમ લાયકાત નક્કી/પ્રદાન ન કરવા બદલ રાજ્યની ખાસ ટીકા કરી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે રાજ્યના વાઇસ ચાન્સેલરની તમામ નિમણૂકો નિયમો/માર્ગદર્શિકાઓ અનુસાર કરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે ગુજરાતના રાજ્યપાલને સંબોધીને કરવામાં આવેલી તારીખ ૧૧/૦૮/૨૦૧૪ ની નોંધ પણ લીધી છે, જેમાં યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ ના રેગ્યુલેશન ૭.૩.૦ મુજબ વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે યુજીસી માટે લઘુતમ લાયકાતની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. અને એ પણ નોંધ્યું હતું કે ગુજરાતના મહામહિમ–રાજ્યપાલે પણ રાજ્ય સરકારને તારીખ ૩૦/૦૮/૨૦૧૪ ના પત્રવ્યવહારની નોંધ લેવા અને સરકારી સ્તરે જરૂરી પગલાં લેવા માટે સંબોધી હતી. ત્યારબાદ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે નોંધ્યું છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા પત્રવ્યવહારની અવગણના કરવામાં આવી છે અને તેના અનુસાર કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા નથી અને તેથી, આ યોગ્ય સમય છે કે રાજ્ય સરકાર યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સને અપનાવે અને રાજ્યના કાયદામાં યોગ્ય સુધારો કરે જેથી હેરાફેરી, મનસ્વીતા, સગાવાદ અને

પક્ષપાત માટે કોઈ જગ્યા ન રહે. તેમ છતાં અને તે પછી પણ રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાજ્યના કાયદામાં સુધારો કરવા માટે આગળ કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યાં નથી.

૩.૫ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સૈયદ દ્વારા વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે તા.૧૧/૧૧/૨૦૦૯ ના ઠરાવ દ્વારા તા.૩૧/૧૨/૨૦૦૮ ની સ્કીમ યુ.જી.સી. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા તમામ રેગ્યુલેશન્સ એસ. પી. યુનિવર્સિટી સહિત રાજ્ય સરકાર માટે બંધનકર્તા રહેશે. તે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦, જે અન્ય બાબતોની સાથે, રેગ્યુલેશન ૭.૩.૦ માં સૂચવે છે કે વ્યક્તિ પાસે યુનિવર્સિટી સિસ્ટમમાં પ્રોફેસર તરીકે દસ વર્ષનો શિક્ષણ કાર્યનો અનુભવ હોવો જોઈએ. તેમાં તપાસ સમિતીની ની રચના કરવાની પણ જોગવાઈ છે, જેમાં વીઝીટર/ચાન્સેલરના નોમિની, યુ.જી.સી. ના અધ્યક્ષના નોમિની, યુનિવર્સિટીની સિન્ડિકેટ/એક્ઝિક્યુટિંગ કાઉન્સિલના નોમિનીનો સમાવેશ થાય છે. આવી તપાસ સમિતીએ સફળ ઉમેદવારોના નામની ભલામણ કરવી પડશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વર્તમાન કેસમાં સામાવાળા નંબર ૪ ની બીજી મુદત માટે વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, તેમ છતાં તેમણે ઉપરોક્ત માપદંડોનું પાલન કર્યું ન હતું.

૩.૬ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નંબર ૪ ને પણ તારીખ ૩૧/૧૨/૨૦૦૮ ની યોજના અનુસાર દર મહિને રૂ. ૭૫૦૦૦/– ના ફિક્સ પે અને રૂ. ૫૦૦૦/– ના વિશેષ ભથ્થાની સાથે ચૂકવવામાં આવી રહ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે એકવાર રાજ્ય સરકાર અને એસ. પી. યુનિવર્સિટી દ્વારા તા.૩૧/૧૨/૨૦૦૮ ની યોજના અપનાવવામાં આવે અને ઉપરોક્ત યુનિવર્સિટીને કેન્દ્રીય નાણાકીય સહાય મળવાનું શરૂ થઈ જાય અને તે પણ યુ.જી.સી. અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૧૨ (બી) અનુસાર નાણાકીય સહાય મેળવનારી રાજ્ય યુનિવર્સિટીઓની યાદીમાં સામેલ થઈ જાય, તે પછી રાજ્ય અને/અથવા યુનિવર્સિટી માટે યુ.જી.સી. નિયમનોનું પાલન ન કરવા અને ગેરકાયદેસર રીતે અને યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ (હવે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન, ૨૦૧૮) ની જોગવાઈઓ વિરુદ્ધ વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક ચાલુ રાખવા માટે તે ખુલ્લું રહેશે નહીં.

૩.૭ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સૈયદ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦/૨૦૧૮ કેન્દ્રીય કાયદા છે અને તેથી, રાજ્ય અને/અથવા રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓ કેન્દ્રીય કાયદા અને યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦/૨૦૧૮ દ્વારા બંધાયેલા છે, કે જે બંધારણની સાતમી અનુસૂચિમાં સમવર્તી યાદીમાં વિષય 'શિક્ષણ' છે. અન્નામલાઈ યુનિવર્સિટીના કેસોમાં આ અદાલતના

નિર્ણયો પર આધાર રાખવામાં આવેલ છે, જેનું પ્રતિનિધિત્વ રજિસ્ટ્રાર વિ. સરકારના સચિવ, માહિતી અને પ્રવાસન વિભાગ અને અન્ય, (૨૦૦૯) ૪ એસ. સી. સી. ૫૯૦ અને કલ્યાણી મથીવનન વિ. કે. વી. જયરાજ અને બીજા દ્વારા કરવામાં આવે છે, (૨૦૧૫) ૬ એસસીસી ૩૬૩.

૩.૮ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સૈયદે રજૂઆત કરી છે કે યુનિવર્સિટીમાં વાઇસ ચાન્સેલરનું પદ ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ અને પ્રતિષ્ઠિત પદ છે. વાઇસ ચાન્સેલરનું પદ જાહેર પદ ધરાવતું હોવાનું કહી શકાય. એવું કહેવામાં આવે છે કે વિદ્યાર્થીઓ–આગામી પેઢીનું ભવિષ્ય વાઇસ ચાન્સેલરના હાથમાં હોવાનું કહી શકાય, જેમણે વહીવટ અને વ્યવસ્થાપન ચલાવવું પડે છે અને યુનિવર્સિટીનું નેતૃત્વ કરવું પડે છે અને વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપવું પડે છે. તેથી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક કરતી વખતે વધુ કાળજી અને સાવધાની રાખવી જોઈએ અને શ્રેષ્ઠ પ્રતિભાને વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક કરવી પડશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કાયદાકીય નિયમો અને નિયમોની વિરુદ્ધ વાઇસ ચાન્સેલર તરીકેની કોઈપણ નિમણૂક અધિકારપુચ્છા ની રીટ જારી કરવાની બાંહેધરી આપે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વાઇસ ચાન્સેલર, જે જરૂરી લાયકાત ધરાવતા નથી અને જે પાત્રતાના માપદંડને પૂર્ણ કરતા નથી અને/અથવા

જેની નિમણૂક તપાસ સમિતી દ્વારા કરવામાં આવે છે જે કાયદેસર રીતે રચાયેલ નથી, તે આવા મહત્વપૂર્ણ જાહેર હોદ્દો સંભાળી શકતા નથી.

૩.૯ ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને અને ઉપરોક્ત નિર્ણયો પર આધાર રાખીને, વર્તમાન રીટ પિટિશનને મંજૂરી આપવા અને પિટિશનમાં વિનંતી કરવામાં આવી છે તેમ અધિકારપૃચ્છાની રીટ જારી કરવાની વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૪. યુ.જી.સી.–સામાવાળા નંબર ૩ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મનોજ રંજન સિંહાએ અહીં અરજદારને ટેકો આપ્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક માટેની તપાસ સમિતીમાં, તપાસ સમિતીના સભ્યોમાંથી એક યુ.જી.સી. ના અધ્યક્ષની નિમણૂક હશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ ૨૦૧૦ અને ૨૦૧૮ તમામ રાજ્યો અને યુનિવર્સિટીઓ માટે બંધનકર્તા હતા/છે.

૪.૧ તે આગળ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સના, ૨૦૧૦/૨૦૧૮ ની કલમ ૭.૩.૦ મુજબ પણ સર્ચ કમ સિલેક્શન સમિતિ ના સભ્યો, ઉચ્ચ શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિઓ હોઈ શકે છે. તેમાં વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે યુ.જી.સી. ના અધ્યક્ષ

દ્વારા રાજ્યની ખાનગી અને ડીમ્ડ યુનિવર્સિટીઓના વાઇસ ચાન્સેલરની પસંદગી માટે તપાસ સમિતીના એક સભ્યની નિમણૂક કરવામાં આવશે. યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સ અનુસાર, વિઝિટર/ચાન્સેલર સર્ચ કમ સિલેક્શન સમિતિ દ્વારા ભલામણ કરાયેલા નામોની પેનલમાંથી વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક કરશે. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે કેન્દ્રીય કાયદો હોવાથી તમામ રાજ્યો, ખાનગી અને ડીમ્ડ ટુ બી યુનિવર્સિટીઓ યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સ અને સમયાંતરે બહાર પાડવામાં આવતી માર્ગદર્શિકાઓથી બંધાયેલા છે.

૫. સામાવાળા નંબર ૨–એસ. પી. યુનિવર્સિટી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિનય નવારે દ્વારા વર્તમાન અરજીનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

૫.૧ સામાવાળા નંબર ૨–એસ. પી. યુનિવર્સિટી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિનય નવારેએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે મુકદ્દમાના અગાઉના રાઉન્ડમાં, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે રીટ પિટિશનને ફગાવી દીધી હતી અને સામાવાળા નંબર ૪ ની એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકેની નિમણૂકમાં દખલ કરી ન હતી અને તેની સામે એસ. એલ. પી. ને આ કોર્ટ દ્વારા નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. તેથી, અરજદાર માટે બીજી મુદત માટે વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ ની

નિમણૂકને ફરીથી પડકારવા માટે તે ખુલ્લું નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ અને ત્યારબાદના રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ રાજ્ય સરકાર દ્વારા અપનાવવામાં આવ્યા નથી અને તેથી, યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ રાજ્ય અને/અથવા યુનિવર્સિટીઓ અને વર્તમાન કિસ્સામાં એસ. પી. યુનિવર્સિટી માટે બંધનકર્તા નથી.

૫.૨ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક એસ.પી.યુ. અધિનિયમ, ૧૯૫૫ હેઠળ કરવામાં આવે છે અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા એસ.પી.યુ. અધિનિયમ હેઠળ તપાસ સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૧૦ મુજબ, વાઇસ ચાન્સેલર પદ માટે કોઈ ચોક્કસ પાત્રતા માપદંડ/લઘુતમ પાત્રતા માપદંડ પ્રદાન કરતું નથી, તેથી, તપાસ સમિતીએ પોતે જ પાત્રતાના માપદંડ સૂચવ્યા છે. સામાવાળા નંબર ૪ ની પસંદગી કર્યા પછી અને તપાસ સમિતી દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણો પર સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક કરવામાં આવી છે.

૫.૩ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોઈ પણ કાયદાકીય ઉલ્લંઘનની ગેરહાજરીમાં, સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક એસ.પી.યુ. અધિનિયમ, ૧૯૫૫ મુજબ કરવામાં આવી છે અને તેથી કોઈ અધિકાર પૃચ્છાની રીટ જારી કરવામાં આવશે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રથમ

કાર્યકાળમાં સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકને પડકારતી વખતે, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે અધિકાર પૃચ્છાની રીટ જારી કરવાનો સાચો ઇનકાર કર્યો હતો. તેથી, બીજા કાર્યકાળ માટે વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકના સંદર્ભમાં પણ, અધિકાર પૃચ્છાની કોઈ રીટ જારી કરી શકાતી નથી.

૫.૪ સામાવાળા નંબર ૨–એસ. પી. યુનિવર્સિટી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી નવારે દ્વારા આગળ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અન્યથા પણ અરજદારને કોઈ વાદની કાનૂની પાત્રતા નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદાર સામાવાળા – યુનિવર્સિટીનો ભૂતપૂર્વ કર્મચારી છે અને તેને યુનિવર્સિટી સામે રોષ છે અને તેથી, વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂકને પડકારતી હાલની રીટ પિટિશન કરવામાં આવી છે. એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આવી વ્યક્તિના કહેવા પર રીટ પિટિશનને ધ્યાનમાં ન લેવામાં આવે.

૬. સામાવાળા નંબર ૪ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગૌરવ અગ્રવાલે શ્રી નવારે દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને સ્વીકારતી વખતે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે જ્યાં સુધી બીજા કાર્યકાળ માટે વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકની વાત છે, ત્યાં સુધી યુ.જી.સી.

રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ લાગુ પડતા નથી કારણ કે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ ને યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ દ્વારા બદલવામાં આવ્યા છે.

૭. સામાવાળા નંબર ૧–રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી રુચિ કોહલીએ વર્તમાન રીટ અરજીનો વિરોધ કર્યો છે.

૭.૧ જ્યારે સામાવાળા નંબર ૧–રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી કોહલીને એક સ્પષ્ટ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો હતો કે શું યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ ની સમકક્ષ લઘુતમ પાત્રતાના માપદંડની જોગવાઈ કરતા રાજ્યના કાયદામાં સુધારો કરવામાં આવ્યો છે કે કેમ, જેમ કે ઉચ્ચ અદાલતે પેરા ૨૪ માં મુકદ્દમાના અગાઉના રાઉન્ડમાં અવલોકન કર્યું હતું, ત્યારે તે રાજ્યના કાયદામાં આવા કોઈપણ સુધારાને સંતોષવાની અને/અથવા નિર્દેશ કરવાની સ્થિતિમાં નથી.

૮. અમે સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલને લાંબા સમય સુધી સાંભળ્યા છે.

૯. ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલ આ રીટ પિટિશનના માધ્યમથી, અરજદારે એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪–સામાવાળા નંબર ૨ ની નિમણૂકને

પડકારતી અધિકારપૃચ્છાની રીટ માટે વિનંતી કરી છે. રાજેશ અવસ્થી વિરુદ્ધ નંદલાલ જયસ્વાલ અને અન્ય, (૨૦૧૩) ૧ એસ. સી. સી. ૫૦૧ ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા અધિકારપૃચ્છાની રીટનો સામનો કરવામાં આવ્યો છે. પેરા ૧૯ માં, તે નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે અને ઠરાવવામાં આવ્યું છેઃ–

> "૧૯. જ્યારે નિમણૂક વૈધાનિક જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ કરવામાં આવે ત્યારે અધિકારપૃચ્છાની રીટ રહેશે. મોર મોડર્ન કોપમાં આ કોર્ટ મોર મોડર્ન કોપ ટ્રાન્સપોર્ટ સોસાયટી લિમિટેડ વિ. હરિયાણા સરકાર [(૨૦૦૨) ૬ એસસીસી ૨૬૯] માં, આ કોર્ટે એવું ઠરાવ્યું હતું કે જ્યારે નિમણૂક વૈધાનિક જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ હોય ત્યારે અધિકારપૃચ્છાની રીટ જારી કરી શકાય છે.બી. શ્રીનિવાસ રેડ્ડી [(૨૦૦૬) ૧૧ એસસીસી ૭૩૧ (૨) માંઃબી. શ્રીનિવાસ રેડ્ડી [(૨૦૦૬) ૧૧ એસસીસી ૭૩૧ (૨) માંઃ (૨૦૦૭) ૧ એસ. સી. સી. (એલ. એન્ડ. એસ.) ૫૪૮ (૨)] ના કેસમાં, આ અદાલતે કાનૂની સ્થિતિનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે કે અધિકારપૃચ્છાની રીટ જારી કરવા માટે ઉચ્ચ અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર એક સુધી મર્યાદિત છે જે નિમણૂક વૈધાનિક નિયમોની વિરુદ્ધ હોય તો જ જારી કરી શકાય છે. આ અદાલત દ્વારા હરિ બંશલાલ [(૨૦૧૯) ૯ એસ. સી. સી. ૬૫૫ (૨૦૧૦) ૨ એસ. સી. સી. (એલ. એન્ડ. એસ.) ૭૭૧] માં આ સ્થિતિનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું છેઃ જેમાં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે ક્વો વોરન્ટોની રીટ જારી કરવા માટે, ઉચ્ચ અદાલતે પોતાને સંતોષ આપવો પડશે કે નિમણૂક વૈધાનિક નિયમોની વિરુદ્ધ છે.."

૯.૧ રીટાયર્ડ આર્મ્ડ ફોર્સિસ મેડિકલ એસોસિએશન અને ઓઆરએસ. વિ. ભારત સંઘ અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૧૧ એસ. સી. સી. ૭૩૧ ના કિસ્સામાં, આ અદાલત દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે અધિકારપૃચ્છા કાર્યવાહીમાં કાનૂની પાત્રતાના કડક નિયમોમાં અમુક હદ સુધી છૂટછાટ આપવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં વધુ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે જે વ્યાપક રીતે જણાવવામાં આવ્યું છે, કાનૂની પાત્રતાની કાર્યવાહી એક ન્યાયિક ઉપાય પ્રદાન કરે છે, જેના દ્વારા કોઈ પણ વ્યક્તિ, જે સ્વતંત્ર મૂળ જાહેર હોદ્દો અથવા મતાધિકાર અથવા સ્વતંત્રતા ધરાવે છે, તેને તે હોદ્દો, મતાધિકાર અથવા સ્વતંત્રતા કયા અધિકાર દ્વારા ધરાવે છે તે બતાવવા માટે કહેવામાં આવે છે, જેથી તેનું શીર્ષક યોગ્ય રીતે નક્કી કરી શકાય, અને જો તારણ એ છે કે હોદ્દાના ધારકને કોઈ હક નથી, તો તેને ન્યાયિક આદેશ દ્વારા તે હોદ્દામાંથી હાંકી કાઢવામાં આવશે. વધુમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે, બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કાનૂની પાત્રતાની પ્રક્રિયા ન્યાયતંત્રને કાયદાની વિરુદ્ધ જાહેર હોદ્દા પર નિમણૂકો કરવાથી વહીવટીતંત્રને નિયંત્રિત કરવા અને નાગરિકોને જાહેર હોદ્દાથી વંચિત થવાથી બચાવવા માટે એક હથિયાર આપે છે, જેનો તેમને અધિકાર છે. આ કાર્યવાહીઓ જાહેર કચેરીની ઉચાપત કરનારાઓથી પણ જનતાને રક્ષણ આપે છે. વધુમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે આમ, એવું જોવામાં આવશે કે કોઈ વ્યક્તિ અસરકારક રીતે અધિકારપૃચ્છાની રીટનો દાવો કરી શકે તે પહેલાં,

તેણે અદાલતને સંતોષ આપવો પડશે કે પ્રશ્નમાંનું પદ એક જાહેર પદ છે અને તે કાનૂની સત્તા વિના હડપ કરવામાં આવેલ છે, અને તે અનિવાર્યપણે તપાસ તરફ દોરી જશે કે, કથિત હડપ કરનારની નિમણૂક કાયદા અનુસાર કરવામાં આવી છે કે નહીં. આમ, નિર્ણયોની શ્રેણીમાં નિર્ધારિત કાયદા અનુસાર, અધિકારપૃચ્છાની રીટ બહાર પાડવાનો હાઈકોર્ટનો અધિકારક્ષેત્ર મર્યાદિત છે, જે ત્યારે જ જારી કરી શકાય છે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ જાહેર હોદ્દો ધરાવે છે જે આવા હોદ્દામાં નિમણૂક માટે નિર્ધારિત પાત્રતા માપદંડને પૂર્ણ કરતી નથી અથવા જ્યારે નિમણૂક વૈધાનિક નિયમોની વિરુદ્ધ હોય. અધિકારપૃચ્છાની રીટ જારી કરતી વખતે કોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર પરના ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન અરજીમાં તથ્યાત્મક અને કાનૂની વિવાદને ધ્યાનમાં લેવો જરૂરી છે.

૧૦. સામાવાળા નંબર ૪ વાઇસ ચાન્સેલરનું પદ ધરાવે છે. યુનિવર્સિટીમાં વાઇસ ચાન્સેલરનું પદ જાહેર કાર્યાલય કહી શકાય. તેના વિશે કોઈ વિવાદ ન હોઈ શકે. તે કોઈનો કેસ નથી કે વાઇસ ચાન્સેલરનું પદ ધરાવવું એ જાહેર પદ ધરાવતું હોવાનું ન કહી શકાય.

૧૧. હવે આ અદાલતની વિચારણા માટે પૂછવામાં આવેલો આગામી પ્રશ્ન એ છે કે, શું સામાવાળા નંબર ૪ ની એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ

ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક–અહીં સામાવાળા નંબર ૨ ને કોઈપણ વૈધાનિક જોગવાઈઓથી વિપરીત કહી શકાય અને શું એવું કહી શકાય કે સામાવાળા નંબર ૪ વાઈસ ચાન્સેલર પદ માટે પાત્રતાના માપદંડને પૂર્ણ કરે છે.

૧૧.૧ ઉપરોક્ત મુદ્દાઓની તપાસ કરતી વખતે યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૬ ની પેટા કલમ (૧) ની કલમ (ઈ) અને (જી) હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવેલા યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ ની સંબંધિત જોગવાઈઓ અને એસ. પી. યુ. એક્ટ, ૧૯૫૫ ની સંબંધિત જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે.

૧૧.૨ યુ.જી.સી. કાયદો, ૧૯૫૬ યુનિવર્સિટીઓમાં ધોરણોના સંકલન અને નિર્ધારણ માટે જોગવાઈ કરવા માટે અને તે હેતુ માટે, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશનની સ્થાપના કરવા માટે ઘડવામાં આવ્યો હતો. કલમ ૧૨ "આયોગના કાર્યો" સાથે સંબંધિત છે, જ્યારે કલમ ૧૪ "આયોગની ભલામણોનું પાલન કરવામાં યુનિવર્સિટીઓની નિષ્ફળતાના પરિણામો" વિશે છે. કલમ ૨૬ "નિયમો બનાવવાની સત્તા" સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૨૮ મુજબ યુ.જી.સી. અધિનિયમ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો અને શરતો સંસદના દરેક ગૃહ સમક્ષ મૂકવા જરૂરી છે અને

જ્યારે બંને ગૃહો સંમત થાય ત્યારે સંસદ દ્વારા કરવામાં આવે તેવા ફેરફારો સાથે નિયમો અને શરતોને અમલમાં મૂકી શકાય છે. તેથી, કલમ ૨૬ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવેલા કોઈપણ રેગ્યુલેશનને ગૌણ કાયદો કહી શકાય.

૧૧.૩ તેની સાથે સંલગ્ન યુનિવર્સિટીઓ અને સંસ્થાઓમાં શિક્ષકોની નિમણૂક અને કારકિર્દીની પ્રગતિ માટે, યુ.જી.સી. એ તારીખ ૦૪/૦૪/૨૦૦૦ ના રેગ્યુલેશન દ્વારા યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન (તેની સાથે સંલગ્ન યુનિવર્સિટીઓ અને સંસ્થાઓમાં શિક્ષકોની નિમણૂક અને કારકિર્દીની પ્રગતિ માટે જરૂરી લઘુતમ લાયકાતો) નિયમો, ૨૦૦૦ લાગુ કર્યા હતા. જો કે, ૨૦૦૦ ના ઉપરોક્ત રેગ્યુલેશનમાં, "પ્રો–ચાન્સેલર" અથવા "વાઈસ ચાન્સેલર" પદ માટે કોઈ લાયકાત સૂચવવામાં આવી ન હતી. ત્યારબાદ, ભારત સરકાર, માનવ સંસાધન વિકાસ મંત્રાલય ઉચ્ચ શિક્ષણ વિભાગ, નવી દિલ્હીએ પત્ર નંબર ૧–૩૨/૨૦૦૬–યુ.II/યુ.I (i) તારીખ ૩૧–૧૨–૨૦૦૮ દ્વારા સચિવ, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન, નવી દિલ્હીને છઠ્ઠા કેન્દ્રીય પગાર પંચની ભલામણો પર કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓના પગાર ધોરણમાં સુધારાને પગલે યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષકો અને સમકક્ષ કેડરના પગારમાં સુધારાની યોજનાની જાણ કરી હતી. ઉપરોક્ત પત્ર દ્વારા, ભારત સરકારે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષકોના સંદર્ભમાં માત્ર ત્રણ હોદ્દાઓ

હશે, એટલે કે, આસીસ્સન્ટ પ્રોફેસર, એસોસીએટ પ્રોફેસર અને પ્રોફેસર. આ પત્રમાં યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર/એસોસિયેટ પ્રોફેસર/પ્રોફેસરની જગ્યા સહિત શિક્ષકો અને સમકક્ષ હોદ્દાઓ માટે સુધારેલા પગાર ધોરણ, સેવાની શરતો અને કારકિર્દી પ્રગતિ યોજનાની જાણ કરવામાં આવી હતી. તેમાં પ્રો–વાઇસ ચાન્સેલર/વાઇસ ચાન્સેલરના પગાર ધોરણનો પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. એવી જાણ કરવામાં આવી હતી કે આ યોજનાનો વિસ્તાર રાજ્ય વિધાનસભાના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ આવતી યુનિવર્સિટીઓ, કોલેજો અને અન્ય ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં થઈ શકે છે, જો રાજ્ય સરકારો તેમાં ઉલ્લેખિત નિયમો અને શરતોને આધિન યોજનાને અપનાવવા અને અમલમાં મૂકવા ઈચ્છે તો. ભારત સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ ઉપરોક્ત પત્ર નંબર ૧–૩૨/૨૦૦૬ યુ. II/યુ. I (i), તારીખ ૩૧/૧૨/૨૦૦૮ ને ધ્યાનમાં રાખીને અને યુજીસી અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૬ ની પેટા–કલમ (૧) ની કલમો (ઈ) અને (જી) હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, યુજીસી એ યુજીસી રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૦ ને હટાવીને યુજીસી રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ લાગુ કર્યા હતા. તે ભારતના રાજપત્રમાં તા.૨૮/૦૬/૨૦૧૦ ના રોજ પ્રકાશિત થયું હતું અને તાત્કાલિક અસરથી અમલમાં આવ્યું હતું.

૧૧.૩.૧ રેગ્યુલેશન ૭.૩.૦ વાઇસ ચાન્સેલરના પદ સાથે સંબંધિત છે જે નીચે મુજબ છેઃ–

"૭.૩.૦. વાઇસ ચાન્સેલર – (i) ઉચ્ચતમ સ્તરની યોગ્યતા, પ્રામાણિકતા, નૈતિકતા અને સંસ્થાકીય પ્રતિબદ્ધતાની વ્યક્તિઓની વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવશે. વાઇસ–ચાન્સેલરની નિમણૂક એક પ્રતિષ્ઠિત શિક્ષણશાસ્ત્રી હોવી જોઈએ, જેમાં યુનિવર્સિટી સિસ્ટમમાં પ્રોફેસર તરીકે ઓછામાં ઓછો દસ વર્ષનો અનુભવ અથવા પ્રતિષ્ઠિત સંશોધન અને/અથવા શૈક્ષણિક વહીવટી સંસ્થામાં સમકક્ષ હોદ્દામાં દસ વર્ષનો અનુભવ હોવો જોઈએ.

(ii) વાઇસ ચાન્સેલરની પસંદગી જાહેર સૂચના અથવા નામાંકન અથવા પ્રતિભા શોધ પ્રક્રિયા અથવા સંયોજન દ્વારા તપાસ સમિતી દ્વારા ૩–૫ નામોની પેનલની યોગ્ય ઓળખ દ્વારા થવી જોઈએ. ઉપરોક્ત શોધ સમિતિના સભ્યો ઉચ્ચ શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિઓ હશે અને તેઓ સંબંધિત યુનિવર્સિટી અથવા તેની કોલેજો સાથે કોઈ પણ રીતે જોડાયેલા નહીં હોય. પેનલ તૈયાર કરતી વખતે, તપાસ સમિતીએ શૈક્ષણિક ઉત્કૃષ્ટતા, દેશ અને વિદેશમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રણાલી સાથે સંપર્ક અને શૈક્ષણિક અને વહીવટી શાસનમાં પૂરતો અનુભવને વીઝીટર/ચાન્સેલર ની સમક્ષ રજૂ કરવા માટેની પેનલ સાથે લેખિતમાં આપવા માટે યોગ્ય મહત્વ આપવું જોઈએ. રાજ્ય અને કેન્દ્રીય યુનિવર્સિટીઓના સંદર્ભમાં, તપાસ સમિતીની રચના નીચે મુજબ રહેશેઃ

(ક) વીઝીટર / ચાન્સેલરનો નોમિની, જે સમિતિના અધ્યક્ષ હોવા જોઈએ.

(બ) યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશનના અધ્યક્ષ દ્વારા નામાંકિત વ્યક્તિ.

(સી) યુનિવર્સિટીના સિન્ડિકેટ/એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ/બોર્ડ ઓફ મેનેજમેન્ટના નોમિની.

(૩) વીઝીટર / ચાન્સેલર તપાસ સમિતી દ્વારા ભલામણ કરાયેલા નામોની પેનલમાંથી વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂંક કરશે.

(૪) વાઇસ ચાન્સેલરની સેવાની શરતો આ રેગ્યુલેશન્સને અનુરૂપ સંબંધિત યુનિવર્સિટીઓના કાયદામાં સૂચવવામાં આવશે.

(૫) વાઇસ ચાન્સેલરનો કાર્યકાળ સંબંધિત હોદ્દેદારના સેવા સમયગાળાનો ભાગ બનશે, જે તેને/તેણીને તમામ સેવા સંબંધિત લાભો માટે પાત્ર બનાવશે.."

૧૧.૩.૨ નિયમન ૭.૪.૦ આદેશ આપે છે કે યુનિવર્સિટીઓ/રાજ્ય સરકારો આ નિયમો અપનાવ્યાના છ મહિનાની અંદર સંબંધિત યુનિવર્સિટીઓના સંબંધિત અધિનિયમો/કાયદાઓમાં ફેરફાર અથવા સુધારો કરશે.

૧૧.૩.૩ આમ, યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦, અન્ય બાબતોની સાથે, રેગ્યુલેશન ૭.૩.૦ માં સૂચવે છેકે વ્યક્તિ પાસે યુનિવર્સિટી સિસ્ટમમાં પ્રોફેસર તરીકે દસ વર્ષનો શિક્ષણ કાર્યનો અનુભવ હોવો જોઈએ. તેમાં વિઝિટર/વાઇસ ચાન્સેલરનો નોમિની, યુ.જી.સી. ના અધ્યક્ષનો નોમિની, યુનિવર્સિટીની સિન્ડિકેટ/એક્ઝિક્યુટિવ

કાઉન્સિલનો નોમિની ધરાવતી તપાસ સમિતીની રચના કરવાની પણ જોગવાઈ છે અને તપાસ સમિતીએ સફળ ઉમેદવારોના નામની ભલામણ કરવી પડશે.

૧૧.૪ યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ લાગુ થયા પહેલા, કેન્દ્રીય માનવ સંસાધન વિકાસ મંત્રાલયે છઠ્ઠા કેન્દ્રીય પગાર પંચને અનુસરીને યુનિવર્સિટીઓમાં શિક્ષકો અને સમકક્ષ કેડરના પગારમાં સુધારાની યોજના નક્કી કરી હતી. આ યોજના વાઇસ ચાન્સેલરને દર મહિને રૂ૫૦૦૦/– ના વિશેષ ભથ્થાની સાથે રૂ૭૫,૦૦૦/– નો ફિક્સ પગાર પ્રદાન કરે છે. ઉપરોક્ત યોજનાના પરિચ્છેદ ૮(પી)(વી) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે તે રાજ્ય વિધાનસભાના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ આવતી યુનિવર્સિટીઓ, કોલેજો અને અન્ય ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં લાગુ કરવામાં આવે છે, જો રાજ્ય સરકારો કેટલીક શરતો સાથે આ યોજનાને અપનાવવા અને અમલમાં મૂકવા ઈચ્છે તો, અન્ય બાબતોની સાથે, જાળવણી ખર્ચના ૮૦ ટકા સુધી કેન્દ્ર સરકાર તરફથી નાણાકીય સહાય અને બાકીના ૨૦ ટકા રાજ્ય સરકાર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવશે. તે વધુમાં જોગવાઈ કરે છે કે યોજનાના અમલીકરણ માટે કેન્દ્રીય સહાયની ચુકવણી એ શરતને આધિન છે કે યુ.જી.સી. દ્વારા નિયમો અને અન્ય માર્ગદર્શિકાઓ દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવેલી તમામ શરતો સાથે પગાર ધોરણમાં સુધારાની સમગ્ર યોજનાનો અમલ રાજ્ય સરકારો અને

યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા કોઈપણ ફેરફાર વિના કરવામાં આવશે. વર્તમાન કિસ્સામાં, ગુજરાત રાજ્યએ ઉપરોક્ત ઠરાવમાં ઉલ્લેખિત શરતોને આધીન રહીને તારીખ ૧૧/૧૧/૨૦૦૯ ના ઠરાવ દ્વારા તારીખ ૩૧/૧૨/૨૦૦૮ ની ઉપરોક્ત યોજનાને અપનાવી છે. ઉપરોક્ત ઠરાવમાં પણ નં.૧૩ પરની શરત એવી જોગવાઈ કરે છે કે રાજ્ય સરકાર સમયાંતરે પ્રકાશિત યુ.જી.સી. ની સૂચનાઓ અનુસાર શૈક્ષણિક લાયકાત પ્રકાશિત કરશે અને ગુણવત્તાના માપદંડ, શિક્ષણ કાર્યના દિવસો, ધોરણો, સૂચનાઓ, ઠરાવોનો અમલ કરવો પડશે. તેમાં વિવાદ નથી કે એસ. પી. યુનિવર્સિટી આ યોજના હેઠળ કેન્દ્રીય નાણાકીય સહાય મેળવે છે અને તે યુ.જી.સી. અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૧૨ (બી) મુજબ કેન્દ્રીય નાણાકીય સહાય મેળવનારી રાજ્ય યુનિવર્સિટીઓમાં સામેલ છે. તેથી, યુ.જી.સી. યોજના અપનાવીને તેનો અમલ કર્યા પછી અને જાળવણી ખર્ચના ૮૦ ટકા સુધી કેન્દ્રીય નાણાકીય સહાય મેળવ્યા પછી, રાજ્ય સરકાર અને એસ. પી. યુનિવર્સિટી યુ.જી.સી. નિયમો, ૨૦૧૦ દ્વારા બંધાયેલા છે. યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ નું સ્થાન યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ દ્વારા લેવામાં આવ્યું છે. જોકે, વાઇસ ચાન્સેલર પદ માટે પાત્રતા માપદંડ અને વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે તપાસ સમિતીની રચના સમાન રહે છે. તેથી, ગુજરાત રાજ્ય અને એસ. પી. યુનિવર્સિટી સહિત તેની હેઠળની યુનિવર્સિટીઓ યુ.જી.સી. નિયમો,

૨૦૧૦ અને યુ.જી.સી. નિયમો, ૨૦૧૮ નું પાલન કરવા માટે બંધાયેલા છે.

૧૨. અહીં સામાવાળા નંબર ૪ ની એસ. પી. યુ. અધિનિયમ, ૧૯૫૫ હેઠળ એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી છે. ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૧૦ વાઇસ ચાન્સેલરના પદ સાથે સંબંધિત છે જે નીચે મુજબ છેઃ

> "[૧૦.(૧) પેટા–કલમ (૨) હેઠળ આ હેતુ માટે નિયુક્ત સમિતિ દ્વારા પેટા–કલમ (૩) હેઠળ ભલામણ કરાયેલ ત્રણ વ્યક્તિઓમાંથી વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક રાજ્ય સરકાર દ્વારા કરવામાં આવશે.
>
> (૨)(ક) પેટા–કલમ (૧) ના હેતુ માટે ચાન્સેલર એક સમિતિની નિમણૂક કરશે, જેમાં નીચેના સભ્યો હશે :–
>
> (૧) બે સભ્યો (જે યુનિવર્સિટી સાથે અથવા કોઈ સંલગ્ન કોલેજ અથવા માન્યતા પ્રાપ્ત સંસ્થા સાથે જોડાયેલા ન હોય) જેમાંથી એક સિન્ડિકેટ અને એકેડેમીક કાઉન્સિલ દ્વારા સંયુક્ત રીતે કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત રીતે નામાંકિત વ્યક્તિ હશે અને અન્ય વ્યક્તિ ગુજરાત રાજ્યમાં કાયદા દ્વારા સ્થાપિત તમામ યુનિવર્સિટીઓના ચાન્સેલર દ્વારા કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત રીતે નામાંકિત વ્યક્તિ હશે.

(૨) ચાન્સેલર સમિતિના ત્રણ સભ્યોમાંથી એકની તેના અધ્યક્ષ તરીકે નિમણૂક કરશે.

(૩) આ રીતે નિમાયેલી સમિતિ, કાયદાઓ દ્વારા સૂચવવામાં આવે તે સમયની અંદર અને તે રીતે, ત્રણ વ્યક્તિઓની પસંદગી કરશે જેમને તે વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક કરવા માટે યોગ્ય માને છે અને કાયદાઓ દ્વારા સૂચવવામાં આવે તેવી અન્ય વિગતો સાથે આ રીતે પસંદ કરાયેલ વ્યક્તિઓના નામોની રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરશે.

(૪) વાઇસ ચાન્સેલર ત્રણ વર્ષની મુદત માટે હોદ્દો સંભાળશે અને તે માત્ર ત્રણ વર્ષની વધુ મુદત માટે તે હોદ્દામાં નિમણૂક માટે પાત્ર રહેશે.

(૫) વાઇસ ચાન્સેલર ને ચૂકવવાપાત્ર વેતન અને તે જે નિયમો અને શરતોને આધિન હોદ્દો સંભાળશે, તે ૧ [રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે]:

પરંતુ આવા વેતન અથવા આવા નિયમો અને શરતો, તે હોદ્દા ધારકની મુદત દરમિયાન, તેની સંમતિ વિના તેના ગેરલાભમાં ફેરફાર કરવામાં આવશે નહીં.

(૬) (ક) ચાન્સેલરની રજા અથવા ગેરહાજરી દરમિયાન, અથવા

(ખ) વાઇસ ચાન્સેલરની કચેરીમાં કાયમી ખાલી પડવાની સ્થિતિમાં, જ્યાં સુધી પેટા–કલમ (૧) હેઠળ તે કચેરીમાં નિમણૂક કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, પ્રો–વાઇસ ચાન્સેલર અને પ્રો–વાઇસ ચાન્સેલરની ગેરહાજરીમાં, ૩ [રાજ્ય સરકાર] દ્વારા નામાંકિત ડીનોમાંથી એક, તે હેતુ માટે વાઇસ ચાન્સેલરની કચેરીની વર્તમાન ફરજો સંભાળશે.."

૧૨.૧ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ ની કલમ ૧૦ મુજબ તપાસ સમિતીમાં બે સભ્યો (સામાવાળા–યુનિવર્સિટી અથવા કોઈ સંલગ્ન કોલેજ અથવા માન્યતા પ્રાપ્ત સંસ્થા સાથે જોડાયેલા વ્યક્તિઓ નહીં હોય) નો સમાવેશ થવો જોઇએ, જેમાંથી એક સિન્ડિકેટ અને શૈક્ષણિક પરિષદ દ્વારા સંયુક્ત રીતે કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત રીતે નામાંકિત વ્યક્તિ હશે અને અન્ય વ્યક્તિ ગુજરાત રાજ્યમાં કાયદા દ્વારા સ્થાપિત તમામ યુનિવર્સિટીઓના વાઇસ ચાન્સેલર દ્વારા કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત રીતે નામાંકિત વ્યક્તિ હશે અને ત્રીજો સભ્ય ચાન્સેલર દ્વારા નામાંકિત થશે.

એસ. પી. યુ. અધિનિયમની કલમ ૧૦ વાઇસ ચાન્સેલર પદ પર નિમણૂક માટે કોઈ પણ પ્રકારની લાયકાત પૂરી પાડતી નથી. નિર્ધારિત કરવાના પાત્રતા માપદંડ પણ તપાસ સમિતી પર છોડી દેવામાં આવે છે. તપાસ સમિતી દ્વારા સૂચવવામાં આવેલ પાત્રતાના માપદંડ પર કોઈ માર્ગદર્શિકા નથી. બીજી તરફ, યુજીસી રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦/૨૦૧૮

ખાસ કરીને વાઇસ ચાન્સેલર પદ માટે લાયકાત/પાત્રતાના માપદંડ નક્કી કરે છે. તે તપાસ સમિતીની રચનાની પણ જોગવાઈ કરે છે. રેગ્યુલેશન ૭.૩.૦ મુજબ અહીં ઉપર અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે વ્યક્તિ પાસે યુનિવર્સિટી સિસ્ટમમાં પ્રોફેસર તરીકે દસ વર્ષનો શિક્ષણ કાર્યનો અનુભવ હોવો જોઈએ અને તે વીઝીટર/ચાન્સેલરના નોમિની, યુ.જી.સી. ના અધ્યક્ષના નોમિની, યુનિવર્સિટીના સિન્ડિકેટ/એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલના નોમિનીની બનેલી તપાસ સમિતીની રચના માટે પણ જોગવાઈ કરે છે. પરંતુ સામાવાળઆ નંબર ૪ એ યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦/૨૦૧૮ હેઠળ નિર્ધારિત પાત્રતા માપદંડને પૂર્ણ કર્યું નથી/કરતું નથી. તેમની પાસે યુનિવર્સિટી સિસ્ટમમાં પ્રોફેસર તરીકે શિક્ષણ કાર્યનો દસ વર્ષનો અનુભવ ન હતો/નથી. વધુમાં, યુ.જી.સી.રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦/૨૦૧૮ અનુસાર કાયદેસર રીતે રચાયેલી તપાસ સમિતી દ્વારા તેમના નામની ભલામણ કરવામાં આવી ન હતી. ઉપરાંત, તપાસ સમિતીએ યુજીસી રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦/૨૦૧૮ માં નિર્ધારિત પાત્રતા માપદંડને હળવા કરીને વાઇસ ચાન્સેલર પદ માટે પાત્રતા માપદંડ સૂચવ્યા છે.

૧૨.૨ આમ, એસ.પી.યુ.અધિનિયમ, ૧૯૫૫ ની જોગવાઈઓ/રાજ્યના કાયદા હેઠળની જોગવાઈઓ યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સની વિરુદ્ધ છે, જે અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ રાજ્ય સરકાર

અને તે હેઠળની યુનિવર્સિટીઓ માટે બંધનકર્તા છે. રાજ્ય સરકારે પણ રાજ્યના કાયદામાં સુધારો કરવાની ચિંતા કરી નથી કે જે યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦/૨૦૧૮ ની સમકક્ષ હોય અને યુનિવર્સિટીઓમાં નિમણૂક ચાલુ રાખી છે, જે યુ.જી.સી. ના નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરે છે.

૧૩. આ તબક્કે એ નોંધવું જરૂરી છે કે વર્તમાન કેસમાં યુ.જી.સી. એ ગુજરાતના રાજ્યપાલ, જેઓ યુનિવર્સિટીના ચાન્સેલર પણ છે, તેમને સંબોધિત પત્રવ્યવહાર દ્વારા રાજ્યના વાઇસ ચાન્સેલરોની તમામ નિમણૂકો યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સમાં નિર્ધારિત જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે ગુજરાતના રાજ્યપાલનું ધ્યાન દોર્યું છે. તા.૧૧/૦૮/૨૦૧૪ નો પત્રવ્યવહાર નીચે મુજબ છેઃ–

"યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન

પ્રો.ડૉ. જસપાલ એસ. સંધુ

સેક્રેટરી

ડી.ઓ.નં.એફ.૧–૧/૨૦૧૪ (સેકી) ૧૧ મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪

સૌથી પહેલાં મને તમારા કિંમતી સમયનું ઉલ્લંઘન કરવા બદલ માફી આપો. પરંતુ તે વિષયની કટોકટી છે જેણે મને તેના તરફ તમારું ધ્યાન દોરવા માટે મજબૂર કરેલ છે.

આપણી યુનિવર્સિટી પ્રણાલીમાં વાઇસ ચાન્સેલરોની નિમણૂક વ્યાપક ટીકાનો વિષય બની ગઈ છે. આજના સ્પર્ધાત્મક વિશ્વમાં ઉચ્ચ શિક્ષણને યોગ્ય દિશા આપવા માટે આપણને દૂરદર્શી નેતૃત્વની જરૂર છે. તે ત્યારે જ શક્ય બને છે જ્યારે આપણી પાસે વાઇસ ચાન્સેલરના હોદ્દા પર સર્વોચ્ચ ક્ષમતા અને પ્રામાણિકતા ધરાવતા લોકો હોય. આ સંબંધમાં, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશને "યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં શિક્ષકો અને અન્ય શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની નિમણૂક માટે લઘુતમ લાયકાત અને ઉચ્ચ શિક્ષણમાં ધોરણોની જાળવણી માટેના પગલાં, ૨૦૧૦" શીર્ષક સાથે રેગ્યુલેશન્સ બહાર પાડ્યા હતા. યુજીસીએ આ નિયમનમાં વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે લઘુતમ લાયકાત નક્કી કરી છે, જે નીચે મુજબ છેઃ

"સર્વોચ્ચ સ્તરની યોગ્યતા, પ્રામાણિકતા, નૈતિકતા અને સંસ્થાકીય પ્રતિબદ્ધતાની વ્યક્તિઓની વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવશે. વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક એક પ્રતિષ્ઠિત શિક્ષણશાસ્ત્રી હોવી જોઈએ, જેમાં યુનિવર્સિટી સિસ્ટમમાં પ્રોફેસર તરીકે ઓછામાં ઓછો દસ વર્ષનો અનુભવ અથવા પ્રતિષ્ઠિત સંશોધન અને/અથવા શૈક્ષણિક વહીવટી સંસ્થામાં સમકક્ષ હોદ્દામાં દસ વર્ષનો અનુભવ હોવો જોઈએ.

તેમાં ભાગ્યે જ કોઈ ઉલ્લેખની જરૂર છે કે ભારતના રાજપત્રમાં પ્રકાશિત સૂચનાઓ ફરજિયાત છે. તેથી, હું મહામહિમને વિનંતી કરું છું કે તમારા રાજ્યમાં વાઇસ ચાન્સેલરોની તમામ નિમણૂકો યુ.જી.સી. ના ઉપરોક્ત નિયમોમાં નિર્ધારિત જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે તમારા સારા હોદ્દાનો ઉપયોગ કરો.

મને ખાતરી છે કે આ સંબંધમાં તમારું માર્ગદર્શન અને સમર્થન દેશમાં ઉચ્ચ શિક્ષણના શાસનમાં મોટો ફેરફાર લાવશે.

તમારો વફાદાર

જસપાલ એસ.સંધુ.

શ્રી ઓ. પી. કોહલી

ગુજરાતના માનનીય રાજ્યપાલ, રાજભવન

ગાંધીનગર ૩૮૨ ૦૨૦ ગુજરાત."

૧૩.૧ ત્યારબાદ ગુજરાતનાં રાજ્યપાલ–યુનિવર્સિટીઓના ચાન્સેલરે ગુજરાત સરકારના અગ્ર સચિવને તારીખ ૩૦/૦૮/૨૦૧૪ ના પત્રવ્યવહાર કર્યો અને યુ.જી.સી. ના તારીખ ૧૧/૦૮/૨૦૧૪ ના પત્રવ્યવહારની નોંધ લેવા અને સરકારી સ્તરે જરૂરી પગલાં લેવા માટે ભાર મૂક્યો અને વિનંતી કરી. ગુજરાતના રાજ્યપાલના અગ્ર સચિવ દ્વારા બહાર

પાડવામાં આવેલ ૩૦/૦૮/૨૦૧૪ તારીખનો પત્રવ્યવહાર નીચે મુજબ છે:–

ગુજરાત સરકારના સચિવની કચેરી

રાજભવન ગાંધીનગર–૩૮૨૦૨૦.

તારીખ :૩૦ ઓગસ્ટ ૨૦૧૪

જરૂરી

પ્રતી, મુખ્ય સચિવ

ગુજરાત સરકાર

શિક્ષણ વિભાગ,

બ્લોક નંબર ૫, ૭મો માળ,

નવા સચિવાલય, ગાંધીનગર

વિષય :વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક

સંદર્ભ:સચિવ, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન, ભારત સરકાર, નવી દિલ્હી, નો તારીખ ૧૧ મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪ નો પત્રવ્યવહાર.

સાહેબ,

ઉપરોક્ત વિષયના સંદર્ભમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તાજેતરમાં અમને પ્રો.(ડૉ.) રાજપાલ એસ. સંધુ, સચિવ, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન, નવી દિલ્હી તરફથી

યુનિવર્સિટીઓમાં વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક બાબતે પત્રવ્યવહાર મળેલ છે. એ બાબત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે ઉચ્ચ શિક્ષણમાં ધોરણોની જાળવણી સુનિશ્ચિત કરવા માટે યુ.જી.સી. એ વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે અમુક લઘુતમ લાયકાત નક્કી કરી છે. રાજ્યપાલને વિનંતી કરવામાં આવી છે કે ગુજરાતમાં વાઇસ ચાન્સેલરની તમામ નિમણૂક યુ.જી.સી. નિયમનમાં નિર્ધારિત જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવે. (પત્રવ્યવહારની નકલ સંદર્ભ માટે અહીં સંલગ્ન છે)

આપને ઉપરોક્ત સંબંધિત પત્રવ્યવહારની નોંધ લેવા અને સરકારી સ્તરે જરૂરી પગલાં લેવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

આદરપૂર્વક,

આપનો આજ્ઞાંકિત,

સહી/– (અરવિંદ જોશી)

માનનીય રાજ્યપાલના મુખ્ય સચિવ

૧૩.૨ ગુજરાતના રાજ્યપાલ, જેઓ તમામ યુનિવર્સિટીઓના ચાન્સેલર પણ છે, તેમના કાર્યાલય તરફથી ઉપરોક્ત સ્પષ્ટ સૂચનાઓ હોવા છતાં, તે દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે કે આજની તારીખ સુધી રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાજ્યના કાયદામાં સુધારો કરવામાં આવ્યો નથી અને ઉપરોક્ત રાજ્યની

યુનિવર્સિટીઓમાં વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂકો યુ.જી.સી. ની માર્ગદર્શિકા અને નિયમોની વિરુદ્ધ કરવામાં આવી રહી છે. આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે ૨૦૧૭ ના એસ.સી.એ. ૧૮૯૨૨ મુકદ્દમાના અગાઉના રાઉન્ડમાં પણ, જેમાં આ જ અરજદારે વર્ષ ૨૦૧૬ માં કરવામાં આવેલી એસ.પી.યુ. ના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકેની આ જ સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકને પડકારી હતી, ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે રાજ્ય સરકાર સામે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ ને ન અપનાવવા અને રાજ્યના કાયદામાં યોગ્ય રીતે સુધારો ન કરવા સામે કેટલાક અવલોકનો કર્યા હતા. ઉચ્ચ અદાલતે પેરા ૨૪ માં કરેલા સંબંધિત અવલોકનો નીચે મુજબ છેઃ–

> "૨૪. સામાવાળા યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર પદ માટે છઠ્ઠા સામાવાળા નં.૬ નિમણૂકને સમર્થન આપતી વખતે પણ, આ અદાલત એ હકીકત તરફ આંખ બંધ કરી શકતી નથી કે એસ.પી.યુ. અધિનિયમની કલમ–૧૦ વાઇસ ચાન્સેલરના પદ પર નિમણૂક માટે કોઈ પણ લાયકાત પૂરી પાડતી નથી, જે વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક માટે વ્યક્તિઓની પસંદગીની બાબતમાં ઘણી મનસ્વીતા માટે અવકાશ છોડી દેશે. યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સ ચોક્કસ લાયકાત પૂરી પાડે છે. જો કે, જ્યાં સુધી રાજ્યના કાયદામાં યોગ્ય રીતે સુધારો કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે બંધનકર્તા નથી. યુ.જી.સી.એ, ૧૧ મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪ ના રોજ

ગુજરાતના રાજ્યપાલને સંબોધીને એક પત્રવ્યવહાર દ્વારા, રાજ્યમાં વાઇસ ચાન્સેલરોની તમામ નિમણૂકો યુ.જી.સી. નિયમોમાં નિર્ધારિત જોગવાઇઓ અનુસાર કરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે તેમના હોદ્દાનો ઉપયોગ કરવા વિનંતી કરી છે, જે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૦ ના રેગ્યુલેશન ૭.૩.૦ ના સંદર્ભમાં વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે લઘુતમ લાયકાત પૂરી પાડે છે. તદનુસાર, ગુજરાતના રાજ્યપાલના અગ્ર સચિવે તા.૩૦ મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪ ના રોજ ગુજરાત સરકારના અગ્ર સચિવને એક પત્રવ્યવહાર કર્યો હતો, જેમાં તેમને આ મહત્વપૂર્ણ પત્રવ્યવહારની નોંધ લેવા અને સરકારી સ્તરે જરૂરી પગલાં લેવા વિનંતી કરી હતી.જો કે, એવું લાગે છે કે આવા પત્રવ્યવહારની અવગણના કરવામાં આવી છે અને તે મુજબ કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા નથી. તેથી, સમય આવી ગયો છે કે ગુજરાત રાજ્ય યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સને અપનાવે અને રાજ્યના કાયદામાં યોગ્ય રીતે સુધારો કરે જેથી કોઈ પણ હેરફેર, મનસ્વીતા, સગાવાદ અને પક્ષપાત માટે કોઈ જગ્યા ન રહે.."

આ અદાલતે ૨૦૧૮ ના એસએલપી (સી) નં.૨૧૭૯૨ નો નિકાલ કરતી વખતે પેરા ૨૪ માં કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત અવલોકનોની પણ નોંધ

લીધી હતી, જેમાં હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયને પડકારવામાં આવ્યો હતો.

૧૩.૩ આમ, યુ.જી.સી. દ્વારા તારીખ ૧૧/૦૮/૨૦૧૪ અને તે પછી, ગુજરાતના રાજ્યપાલ દ્વારા તારીખ ૩૦/૦૮/૨૦૧૪ નો પત્રવ્યવહાર અને ૨૦૧૭ ના એસસીએ નં.૧૮૯૨૨ માં તેના ચુકાદા અને આદેશમાં ફકરા ૨૪ માં ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે કરેલા અવલોકનો, અહીં ઉપર પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યા હોવા છતાં, તે દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે કે આજે રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાજ્યના કાયદામાં સુધારો કરવા અને તેને યુજીસી રેગ્યુલેશન્સ ની સમકક્ષ રાખવા માટે કોઈ વધુ પગલાં લેવામાં આવ્યાં નથી અને રાજ્ય અને તે હેઠળની યુનિવર્સિટીઓએ યુજીસી રેગ્યુલેશન્સ ની વિરુદ્ધ વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂકો કરવાનું ચાલુ રાખ્યું છે, જે અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ બંધનકર્તા છે.

૧૩.૪ આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે એસ. પી. યુ. અધિનિયમ, ૧૯૫૫ ની કલમ ૯ મુજબ, ગુજરાતના રાજ્યપાલ યુનિવર્સિટીના ચાન્સેલર છે અને તેઓ તેમના હોદ્દાની રુએ યુનિવર્સિટીના વડા અને સેનેટના પ્રમુખ રહેશે. તેથી, યુનિવર્સિટીના વડા તરીકે પણ, તેમની સલાહ યુનિવર્સિટી માટે બંધનકર્તા હતી/છે અને તેથી, રાજ્યએ તા.૩૦/૦૮/૨૦૧૪ ના પત્રવ્યવહારમાં વિનંતી કર્યા મુજબ સરકારી

સ્તરે જરૂરી પગલાં લેવા જોઈએ. ગુજરાતના રાજ્યપાલ, જેઓ યુનિવર્સિટીના ચાન્સેલર પણ છે, તેમણે પણ કરેલી વિનંતીને બહુ હળવાશથી લેવી જોઈતી ન હતી. રાજ્યએ યુ.જી.સી. ના રેગ્યુલેશન્સની સમકક્ષ રાજ્યના કાયદામાં યોગ્ય સુધારો કરીને સુધારાત્મક પગલાં લેવા જોઈએ.

૧૪. સામાવાળા નંબર ૨–એસ. પી. યુનિવર્સિટી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી નવારે દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો કે અહીં અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અગાઉની રીટ અરજી, જેમાં વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકને પડકારવામાં આવી હતી, તેને ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને ઉચ્ચ અદાલતે અધિકાર–પૃચ્છા ની રીટ જારી કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને ૨૦૧૭ ના એસ. સી. એ. નં.૧૮૯૨૨ માં ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશને આ અદાલત દ્વારા ખલેલ પહોંચાડવામાં આવ્યો ન હતો અને તેથી, વિવાદ સમાપ્ત થઈ ગયો છે અને તે અરજદાર માટે ફરીથી તે જ મુદ્દો ઉઠાવવાનો ખુલ્લો નથી, ઉપરોક્ત રજૂઆતો માત્ર નકારી કાઢવા માટે નોંધવામાં આવી છે. આ અદાલતે હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશના ગુણદોષ પર કંઈપણ અભિપ્રાય આપ્યો ન હતો. આ અદાલતે સ્પેશીયલ સીવીલ એપ્લીકેશનને માત્ર એ આધાર પર સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો હતો કે જ્યારે તે સુનાવણી માટે લેવામાં આવી

હતી ત્યાં સુધીમાં વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ નો કાર્યકાળ સમાપ્ત થઈ રહ્યો હતો. માત્ર ઉપરોક્ત આધાર પર જ તેને નામંજૂર કરતી વખતે પણ આ અદાલતે ખાસ અવલોકન કર્યું હતું કે કાયદાના તમામ પ્રશ્નો ખુલ્લા રાખવામાં આવ્યા છે.

૧૫. આમ, અમને જણાય છે કે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક યુજીસી રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ ની વિરુદ્ધ છે.ઉપરાંત, સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક સર્ષ સમિતિ દ્વારા કરવામાં આવી છે, જેની રચના યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ મુજબ કરવામાં આવી નથી. વધુમાં, સામાવાળા નંબર ૪ યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ મુજબ પાત્રતા માપદંડ એટલે કે યુનિવર્સિટી સિસ્ટમમાં પ્રોફેસર તરીકે દસ વર્ષનો શિક્ષણ કાર્યનો અનુભવ ને પૂર્ણ કરતું નથી. અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, યોજનાને અપનાવીને અને કેન્દ્ર સરકાર પાસેથી જાળવણી ખર્ચનો ૮૦ ટકા હિસ્સો સ્વીકારીને અને જ્યારે સામાવાળા નંબર ૪ ને દર મહિને ₹૫,૦૦૦/– ના વિશેષ ભથ્થાની સાથે ₹૭૫,૦૦૦/– નો ફીક્સ પે ચૂકવવામાં આવે છે, જે ૨૦૦૮ ની યોજના અનુસાર સૂચવવામાં આવે છે, ત્યારે રાજ્ય અને હેઠળની યુનિવર્સિટીઓ યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ સહિત યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ દ્વારા બંધાયેલા છે. સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક અન્યથા તપાસ સમિતી દ્વારા નિર્ધારિત પાત્રતા માપદંડ મુજબ નથી, જે નીચે મુજબ છેઃ

"૧. ઉચ્ચતમ સ્તરની યોગ્યતા, પ્રામાણિકતા, નૈતિકતા અને સંસ્થાકીય પ્રતિબદ્ધતાની વ્યક્તિઓ.

૨. સિદ્ધ નેતૃત્વ ગુણો ધરાવતી વ્યક્તિઓ પ્રતિષ્ઠિત શિક્ષણશાસ્ત્રી હોવી જોઈએ, જે નીચેનામાંથી કોઈપણને સંતુષ્ટ કરશેઃ

– શિક્ષણ અને સંશોધનનો ૧૦ વર્ષનો અનુભવ.પ્રોફેસર તરીકે અથવા

– ભૂતપૂર્વ વાઇસ ચાન્સેલર / પ્રો વાઇસ ચાન્સેલર સહિત કોઈપણ યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર / પ્રો વાઇસ ચાન્સેલર અથવા

– ૧૫ વર્ષના શિક્ષણ/સંશોધન/વહીવટ સાથે કોલેજ/સંસ્થા/સંશોધન સંસ્થાના નિયામક/આચાર્ય."

હકીકતમાં, આ કિસ્સામાં, ગુજરાતના રાજ્યપાલ, જેઓ ઉપરોક્ત રાજ્યની તમામ યુનિવર્સિટીઓના ચાન્સેલર પણ છે, તેમણે તેમના મુખ્ય સચિવ દ્વારા નિર્દેશ આપ્યો હતો કે સચિવ, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન, ભારત સરકાર, નવી દિલ્હી દ્વારા તા. ૧૧ મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪ ના રોજ કરવામાં આવેલા પત્રવ્યવહારનું પાલન કરવામાં આવે અને તે સંબંધમાં યોગ્ય પગલાં લેવામાં આવે. અમે તા. ૩૦ મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪ ના ઉપરોક્ત પત્રવ્યવહારનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. "યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં

શિક્ષકો અને અન્ય શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની નિમણૂક માટે લઘુતમ લાયકાત અને ઉચ્ચ શિક્ષણમાં ધોરણો જાળવવા માટેના પગલાં, ૨૦૧૦" શીર્ષકવાળા નિયમો વિશે માહિતી આપતા યુ.જી.સી. ના સચિવનો ૧૧ મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૪ ના રોજ ગુજરાતના રાજ્યપાલને લખેલો પત્ર પણ ઉપરોક્ત પત્રમાંથી કાઢવામાં આવ્યો છે. એવું સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે યુ.જી.સી. એ વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે લઘુતમ લાયકાત નક્કી કરી છે અને તેથી, આવી નિમણૂક યુ.જી.સી. ના ઉપરોક્ત નિયમોમાં નિર્ધારિત જોગવાઈઓ અનુસાર હોવી જોઈએ. તે સ્પષ્ટ છે કે સામાવાળા–ગુજરાત રાજ્ય યુ.જી.સી. ના પત્રવ્યવહારની નોંધ લેવામાં નિષ્ફળ ગયું છે અને તેના બદલે સામાવાળઆ–યુનિવર્સિટીએ યુનિવર્સિટીના વાઇસ–ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે યોગ્યતા માપદંડ સૂચવવા માટે સર્નીચ સમિતિ પર છોડેલ છે. જ્યારે એકવાર યુ.જી.સી. દ્વારા તેના નિયમો હેઠળ લાયકાત માપદંડ નક્કી કરવામાં આવે ત્યારે અમારા મતે તે તમામ યુનિવર્સિટીઓને લાગુ પડશે જે યુ.જી.સી. દ્વારા સહાયિત છે અને સંબંધિત રાજ્યોના સંબંધિત યુનિવર્સિટી અધિનિયમ હેઠળ તેનો સમાવેશ કરવામાં ન આવે તો પણ તે ઉપરોક્ત નિયમોથી બંધાયેલા છે. તેથી, જ્યારે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂક યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ ની વિરુદ્ધ હોવાનું જણાય છે અને યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સમાં વૈધાનિક બળ હોય છે, ત્યારે અમારો

અભિપ્રાય છે કે આ અધિકાર–પૃચ્છા ની રીટ જારી કરવા અને સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકને રદ કરવા માટે યોગ્ય કેસ છે.

૧૬. તે વિવાદિત ન હોઈ શકે કે યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, યુ.જી.સી. અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨૬(૧)(ઈ) અને ૨૬(૧)(જી) હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને યુ.જી.સી. દ્વારા ઘડવામાં આવ્યા છે. યુ.જી.સી. અધિનિયમ મુજબ પણ ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ બનાવેલ દરેક નિયમ અને નિયમન સંસદના દરેક ગૃહ સમક્ષ મૂકવામાં આવશે. તેથી, ગૌણ કાયદો હોવાથી, યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ કાયદાનો ભાગ બની જાય છે. રાજ્યના કાયદા અને કેન્દ્રીય કાયદા વચ્ચે કોઈ સંઘર્ષના કિસ્સામાં, કેન્દ્રીય કાયદા બંધારણની કલમ ૨૫૪ માં પ્રતિપાદિત પ્રતિકૂળતાના નિયમ/સિદ્ધાંતને લાગુ કરીને પ્રભાવી રહેશે કારણ કે 'શિક્ષણ' વિષય બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની સમવર્તી સૂચિ (સૂચિ III) માં છે. તેથી, યુ.જી.સી. નિયમોની જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ વાઇસ–ચાન્સેલર તરીકેની કોઈપણ નિમણૂક વૈધાનિક જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન હોવાનું કહી શકાય, જે અધિકાર–પૃચ્છા ની રીટની બાંયધરી આપે છે.

૧૭. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલા કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, સામાવાળા નંબર ૪ ની એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે નિમણૂક–સામાવાળા નંબર ૨ અહીં, યુ.જી.સી.

ની જોગવાઈઓ, એટલે કે, યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૮ ની વિરુદ્ધ છે.તેથી અમે વર્તમાન રીટ પિટિશનને મંજૂરી આપીએ છીએ અને એસ. પી. યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે સામાવાળા નંબર ૪ ની નિમણૂકને રદબાતલ કરવા માટે અધિકારપૃચ્છાની રીટ જારી કરીએ છીએ. વર્તમાન અરજી તે મુજબ માન્ય છે.

૧૭.૧ અહી પૂર્ણ કરતાં પહેલા આપણે આશા અને વિશ્વાસ રાખી શકીએ કે હવે સમજદાર વકીલની જીત થશે અને રાજ્ય સરકાર યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સ ની સમકક્ષ રાજ્યના કાયદામાં સુધારો કરશે, જેની ભલામણ વર્ષ ૨૦૧૪ માં ગુજરાતના રાજ્યપાલ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તે પછી પણ ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે ૨૦૧૭ ના એસ.સી.એ. ૧૮૯૨૨ માં તેના ચુકાદા અને આદેશના પરિચ્છેદ ૨૪ માં નિરીક્ષણો કર્યા હતા, જેમાં ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે હવે સમય આવી ગયો છે કે રાજ્ય સરકાર યુ.જી.સી. રેગ્યુલેશન્સને અપનાવે અને રાજ્યના કાયદામાં યોગ્ય રીતે સુધારો કરે જેથી રાજ્યમાં અને યુનિવર્સિટીઓમાં વાઇસ ચાન્સેલર તરીકેની કોઈપણ નવી નિમણૂક પહેલાં કોઈ પણ હેરફેર, મનસ્વીતા, સગાવાદ અને પક્ષપાત માટે કોઈ જગ્યા ન રહે. અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, પાત્રતાના માપદંડ નક્કી કરવા માટે તપાસ સમિતીની ઇચ્છા પર છોડવામાં આવશે નહીં. તે મનસ્વીતા તરફ દોરી શકે છે અને

કોઈપણ વૈધાનિક માર્ગદર્શિકા અને/અથવા પ્રિસ્ક્રિપ્શનની ગેરહાજરીમાં વિવિધ તપાસ સમિતીઓ, વિવિધ પાત્રતાના માપદંડ સૂચવી શકે છે.

૧૭.૨ એ નોંધવું જોઈએ કે જ્યાં સુધી યુનિવર્સિટીની વાત છે ત્યાં સુધી યુનિવર્સિટીના વાઈસ ચાન્સેલરનું પદ ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ પદ છે. સંસ્થાના નેતા અને વડા હોવાના કારણે, યુનિવર્સિટીના ચાન્સેલરે ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવવી પડે છે. જ્યારે શૈક્ષણિક લાયકાત, વહીવટી અનુભવ, સંશોધન પ્રમાણપત્રો અને ટ્રેક રેકોર્ડને મૂળભૂત લાયકાતની જરૂરિયાતો તરીકે ગણી શકાય, ત્યારે વાઈસ ચાન્સેલરના મોટા ગુણો તે હશે જે સાચા નેતા અને જુસ્સાદાર સ્વપ્નદ્રષ્ટા હોય. વાઈસ ચાન્સેલર એ હોવો જરૂરી છે કે જે યુનિવર્સિટીની બાબતોને નૈતિક વ્યવસાય તરીકે સમજે અને સંભાળે અને યુનિવર્સિટી તેમજ તેમાંના વિદ્યાર્થીઓની સુધારણા તરફના તેમના વર્તનમાં નિર્મળતા જાળવી રાખે. વાઈસ ચાન્સેલર એવા હોવા જોઈએ કે જેઓ વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરિત કરી શકે અને યુનિવર્સિટી સિસ્ટમમાં ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળા શિક્ષકોના પ્રવેશની ખાતરી આપી શકે. વાઈસ ચાન્સેલર યુનિવર્સિટીની કારોબારી અને શૈક્ષણિક પાંખો વચ્ચે સેતુ તરીકે કામ કરે છે કારણ કે તે 'શિક્ષક' અને 'વહીવટકર્તા' બંનેના વડા હોય છે. અમે યુનિવર્સિટીના વાઈસ ચાન્સેલરના વ્યક્તિત્વ અને ભૂમિકાને લગતા કેટલાક નોંધપાત્ર કમિશન અહેવાલોનો નીચે મુજબ ઉલ્લેખ કરીએ છીએ:

અ) ૧૯૪૯ ના રાધાકૃષ્ણન આયોગે જણાવ્યું હતું કે મૂળરૂપે, ભારતીય વિશ્વવિદ્યાલયના વાઇસ ચાન્સેલરનું પદ એક પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિ દ્વારા તેમના કુરસદના સમયમાં ભરવામાં આવતું માનદ પદ માનવામાં આવતું હતું. પરંતુ હવે સ્થિતિ બદલાઈ ગઈ છે, પૂર્ણ–સમયની નિમણૂકને યોગ્ય ઠેરવવા માટે પૂરતું કામ છે અને યુનિવર્સિટીઓમાં પૂર્ણ–સમય પગાર ધરાવતા વાઇસ ચાન્સેલરો હોવા જોઈએ. વાઇસ–ચાન્સેલરની ફરજોની ચર્ચા કરતી વખતે, પંચે જણાવ્યું હતું કે વાઇસ–ચાન્સેલર યુનિવર્સિટી અને જનતા વચ્ચેનો મુખ્ય સંપર્ક હોવો જોઈએ અને યુનિવર્સિટીના અંતઃકરણનો રક્ષક હોવો જોઈએ, ઉદાહરણ દ્વારા ઉચ્ચતમ ધોરણ સ્થાપિત કરવું અને કોઈપણ પ્રકારની અનુશાસનહીનતા અને ગેરરીતિ સાથે નિશ્ચિતપણે અને તાત્કાલિક વ્યવહાર કરવો. તેની પાસે ઘણા પ્રકારના દબાણનો અવિરત પ્રતિકાર કરવા માટે ચારિત્ર્યની તાકાત હોવી જોઈએ. પૂર્ણ–સમયનું કાર્ય હોવાથી, તેને હાથ ધરવા માટે એક અસાધારણ પુરુષ (અથવા સ્ત્રી) ની જરૂર પડે છે. પંચે બાહ્ય સંસ્થા દ્વારા ચાન્સેલરની પસંદગી કરવાની દરખાસ્તને નકારી કાઢી હતી અને ભલામણ કરી હતી કે પ્રો વાઇસ ચાન્સેલરએ કારોબારીની ભલામણ પર વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક કરવી જોઈએ.

બ) ભારતના ભૂતપૂર્વ મુખ્ય ન્યાયાધીશ ડૉ. પી. બી. ગજેન્દ્રગડકરની અધ્યક્ષતામાં યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશન દ્વારા યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોના શાસન પરની સમિતિનો ૧૯૭૧ નો અહેવાલ ઉપરોક્ત કમિશન

દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણો અને નિરીક્ષણોને પુનરાવર્તિત કરતી વખતે એમ પણ જણાવ્યું હતું કે વાઇસ–ચાન્સેલરની પસંદગી એ એકમાત્ર સૌથી મહત્વપૂર્ણ નિર્ણય છે જે યુનિવર્સિટીના સંચાલક મંડળને લેવા માટે બોલાવી શકાય છે. જ્યારે યુનિવર્સિટીના ચાન્સેલર ભારત સંઘ રાજ્યના ઉચ્ચ પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિ અથવા રાજ્યના જાહેર જીવનમાં પ્રતિષ્ઠિત વિદ્વાન અથવા પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિ હોઈ શકે છે, ત્યારે યુનિવર્સિટીના મહત્વપૂર્ણ પદાધિકારી તરીકે વાઇસ–ચાન્સેલરની નિમણૂક સૌથી વ્યૂહાત્મક છે. યુનિવર્સિટીમાં શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ બંને માટે શિસ્તની યોગ્ય જાળવણી અને સ્વસ્થ વાતાવરણની સત્તા વાઇસ–ચાન્સેલર પાસે વિવિધ કાયદાઓ, વટહુકમો અથવા નિયમો દ્વારા નિહિત અન્ય તમામ સત્તાઓ સાથે નિહિત છે. આયોગે એમ પણ જણાવ્યું હતું કે મોટાભાગની યુનિવર્સિટીઓમાં વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓના કિસ્સામાં ચાન્સેલર દ્વારા અને કેન્દ્રીય યુનિવર્સિટીઓના કિસ્સામાં વીઝટર દ્વારા ઓછામાં ઓછા ત્રણ નામોની પેનલમાંથી કરવામાં આવે છે. અધિનિયમ / કાયદાની જોગવાઈ અનુસાર રચાયેલી તપાસ સમિતી દ્વારા નામોની પેનલ તૈયાર કરવામાં આવે છે. તમામ રાજ્યોમાં સમિતિની રચના કરવાની એકસમાન વ્યવસ્થા હોવી મુશ્કેલ હોવાથી, તપાસ સમિતીની રચના કરવાના વિકલ્પો પણ અહેવાલમાં પૂરા પાડવામાં આવ્યા હતા.

ક) પ્રોફેસર એ. જ્ઞાનમ દ્વારા નવા શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપન માટે યુ.જી.સી. સમિતિના ૧૯૯૦ ના અહેવાલમાં (જેને જ્ઞાનમ સમિતિ અહેવાલ, ૧૯૯૦ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે) ચાન્સેલરની ભૂમિકા પર ભાર મૂક્યો હતો, જેમાં જણાવ્યું હતું કે ચાન્સેલરની દ્રષ્ટિ અને શૈક્ષણિક નેતૃત્વના ગુણો અને વહીવટ માટે કુશળતા ધરાવતી વ્યક્તિ હોવી જોઈએ કારણ કે યુનિવર્સિટીઓને સંવેદનશીલ, કાર્યક્ષમ, ન્યાયી અને સાહસિક વહીવટકર્તાની જરૂર છે. વાઇસ ચાન્સેલરની ઉચ્ચતમ સ્તરની યોગ્યતા, પ્રામાણિકતા, નૈતિકતા અને આત્મસન્માન ધરાવતા ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રણાલીના પ્રતિષ્ઠિત શિક્ષણશાસ્ત્રી હોવા જોઈએ.

ડ) રામલાલ પારિખ સમિતિએ ૧૯૯૩ માં ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે યુનિવર્સિટીઓને વાઇસ ચાન્સેલર તરીકે પ્રતિષ્ઠિત અને નામાંકિત વ્યક્તિઓની જરૂર છે અને તે સુનિશ્ચિત કરવું જરૂરી છે કે તેમની સાથે આદર અને સન્માન સાથે વ્યવહાર કરવામાં આવે, જે હોદ્દાની લાયકાત છે.

ઇ) યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશને 'ગવર્નન્સ ઇન હાયર એજ્યુકેશન "નામની પોતાની હેન્ડબુકમાં લખ્યું છે:૨૦૧૯ માં વાઇસ ચાન્સેલરો માટે પ્રકાશિત હેન્ડબુકમાં તાજેતરના સમયમાં ભારતીય યુનિવર્સિટીઓના વાઇસ ચાન્સેલરની ભૂમિકાને સર્વોચ્ચ મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. તેમના શબ્દોમાં કહીએ તો પ્રો.પ્રો. ડી. પી. સિંઘ, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ કમિશનના

તત્કાલીન અધ્યક્ષ અને રાષ્ટ્રીય મૂલ્યાંકન અને માન્યતા પરિષદ (એન. એ. એ. સી.) ના ભૂતપૂર્વ નિયામકઃ શબ્દોમાં કહીએ તો :–

"યુનિવર્સિટીઓના મુખ્ય કારોબારીઓ અને શૈક્ષણિક વડાઓ તરીકે, વાઇસ ચાન્સેલરો આ સંદર્ભમાં કાર્યક્ષમ અને અસરકારક હોવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે :–

અ. રાષ્ટ્રીય ઉચ્ચ શિક્ષણ નીતિ અને કાર્યક્રમોનો અમલ,

બ. રાષ્ટ્રીય સુધારા પેકેજને અનુરૂપ સંસ્થાકીય પરિવર્તન,

ક. ગુણવત્તા અને નવીનતા વૃદ્ધિ અને તેમની ટકાઉપણું,

ડ. તેમની યુનિવર્સિટીઓમાં અને રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રોના 'વિદ્વાનોના સમુદાયો' સાથે ઉત્પાદક જોડાણ,

ઇ. 'સંશોધન અને નવીનતા ઇકોસિસ્ટમ' નું સંવર્ધન અને સમાજ અને અર્થતંત્રમાં ડિલિવરેબલ્સનો અનુવાદ

એફ. 'સુશાસન' ની આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રેષ્ઠ પ્રથાઓને અપનાવવી.."

વાઇસ ચાન્સેલરે ઓર્કેસ્ટ્રાના સિમ્ફનીના નેતા તરીકે વિકસાવવું પડશે, જેમાં નીચેની લાક્ષણિકતાઓ છેઃ–

અ. ટીમો અને ટીમ વર્ક વિકસાવવા, ભાગીદારી અને સહયોગનું નિર્માણ કરવું જે સામૂહિકતા, મિત્રતા અને બૌદ્ધિક જોડાણ દ્વારા નાજુક રીતે વણાયેલું છે.

બ. નિર્ધારિત સીમાચિહ્નો અને સિદ્ધિઓ સાથે વ્યૂહરચના અને કાર્ય યોજના ઘડવી;

ક. સ્વયં અને ઉપરોક્ત યુનિવર્સિટી સંચાલિત સંસ્થાઓની પ્રાથમિક જવાબદારીઓ સુનિશ્ચિત કરવી; અને

ડ. પારદર્શિતાના સિદ્ધાંતો પર આધારિત યુનિવર્સિટીની કામગીરી પર સંસ્થાકીય દેખરેખ અને મૂલ્યાંકન તંત્રનું સંચાલન કરવું.'

ચાણક્ય દ્વારા તેમના નીતિશાસ્ત્ર–'યથા રાજા તથા પ્રજા' માં ટાંકવામાં આવેલા શાસનના સિદ્ધાંતની પૃષ્ઠભૂમિમાં પરિસ્થિતિની ચર્ચા કરતા, નૈતિકતાની ભાવના તે નેતાના દરવાજાથી શરૂ થવી જોઈએ જે તેનો ઉપદેશ આપે છે.

આમ, યુનિવર્સિટીઓ સ્વાયત્ત હોય છે અને વાઇસ ચાન્સેલર ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાના વડા હોય છે. ધોરણો મુજબ, તે/તેણી એક પ્રખ્યાત શિક્ષણશાસ્ત્રી, ઉત્તમ વહીવટકર્તા અને ઉચ્ચ નૈતિક કદ ધરાવતી વ્યક્તિ પણ હોવી જોઈએ.રાધાકૃષ્ણન આયોગ, કોઠારી આયોગ, જ્ઞાનમ સમિતિ અને રામલાલ પારિખ સમિતિના ઉપરોક્ત અહેવાલોએ સમયાંતરે ખૂબ જ જરૂરી ફેરફારોને ધ્યાનમાં રાખીને, તેની વૃદ્ધિ અને વિકાસ ઉપરાંત, યુનિવર્સિટીઓની ગુણવત્તા અને સુસંગતતા જાળવવામાં વાઇસ ચાન્સેલરની ભૂમિકાના મહત્વ પર પ્રકાશ પાડ્યો છે. વધુમાં, આ

સમિતિઓએ આ પદ માટે યોગ્ય વ્યક્તિની ઓળખ કરવા માટે સૂચનો અને ભલામણો પણ કરી છે. આ તબક્કે, એવું કહેવું સાચું છે કે વાઇસ–ચાન્સેલર એ યુનિવર્સિટીની પ્રણાલીનો મુખ્ય આધાર છે અને યુનિવર્સિટીના અંતઃકરણનો રક્ષક છે.

વધુમાં, અમારા મતે, સર્ચ/સીલેક્શન સમિતિ વાઇસ ચાન્સેલરની પસંદગીમાં મહત્વપૂર્ણ અને નોંધપાત્ર ભૂમિકા ભજવે છે; તેમ છતાં યુનિવર્સિટીઓમાં પસંદ કરાયેલા વાઇસ ચાન્સેલરની કામગીરી યુનિવર્સિટીથી યુનિવર્સિટીમાં બદલાય છે. તેથી, તપાસ સમિતીના સભ્યો, જેમને વાઇસ ચાન્સેલરની નિમણૂક માટે નામોની પસંદગી અને સૂચનો કરવાનો વિશેષાધિકાર અને સન્માન આપવામાં આવે છે, તેઓ પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે યુનિવર્સિટીની સિદ્ધિ માટે જવાબદાર છે. ખાસ કરીને યુનિવર્સિટીઓની ગુણવત્તા અને ઉદ્દેશો પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધતા અને સામાન્ય રીતે ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રણાલી, ચોક્કસપણે યોગ્ય વ્યક્તિની પસંદગીમાં નિર્ણાયક પરિબળો છે.

અમને ખાતરી છે અને અમને આશા અને વિશ્વાસ છે કે રાજ્ય અને તે હેઠળની યુનિવર્સિટીઓમાં વાઇસ ચાન્સેલરની નવેસરથી નિમણૂક કરતી વખતે, રાજ્ય અને સંબંધિત યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા ઉપરોક્ત પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખવામાં આવશે.આ આશા અને વિશ્વાસ સાથે અમે આ બાબતને અહી છોડીએ છીએ.

..... ન્યાયમૂર્તિ.

(એમ. આર. શાહ)

..... ન્યાયમૂર્તિ.

(બી. વી. નાગરત્ના)

નવી દિલ્હી

માર્ચ, ૦૩, ૨૦૨૨.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

DISCLAIMER: The translated judgments in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.